יודעז, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 78 | Łódź, Poniedziałek, 2 kwietnia 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, י"ז ניסן תרצ"ד | № 78

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דער יודען-פאגראם אין גונצענהויזען

געפעהרליכער יודען-העצערישער טעראר איז גאנץ פראנקענלאנד

פראג, (יט"א). א ספעציעלער שליח פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור וועלכער איז נאך דעם צוריקגעקומען פון בייערן האט בעוויזען צו זאמלען אויטענטישע מאטעריאלען און איינצעלהייטען פון וועלכע עס איז צו זעהן אז אין גונצענהויזען איז פארגעקומען א פארמעלער פאגראם אויף יודען.

דעם סיגנאל צום פאגראם האט געגעבען דער כוליגאנישער ארויסטריט פון א גרופע באציס, וועלכע האבען ארויסגעווארפען פון א רעסטאראן די יודישע געסט. גלייך באלדעם האבען זיך אנגעהויבען מאסען-איבערפאלען אויף יודישע וואוינונגען און אויף יודען אין די גאסען. די כוליגאנעס האבען זיך אריינגעריסען אין די יודישע וואוינונגען און ארויסגעשלעפט פון דארט די יודען, נישט שוינענדיג אויך קיין פרויען, און זיי בלוטיג געשלאגען און געפייניגט.

דעם 20-יאהריגען שוידערליך-געפייניגטען יודישען איינוואוינער ראזענפעלד האט מען געפינען א געהאנגענעם אויף א בוים אין שטאטישען גארטען.

די צוהערשט פערשפרייטע קלאנגען אז ראזענפעלד איז דורך די פייניגונגען געטריבען געווארען צו זעלבסטמארד, געפינען נישט קיין בעשטעטיגונג. אלע סמנים בעווייזען אז ראזענפעלד איז אויפגעהאנגען געווארען דורך זיינע פייניגער.

דעם 2-טען יודישען קרבן, דעם 60-יאהריגען ראזענאו האט מען געפינען אויף דער גאס מיט 4 מעסער-וואונדען אין הארץ. אויך ראזענאו איז לויט אלע סמנים נישט בעגאנגען זעלבסטמארד, נאר איז ערמארדעט געווארען אויף דער גאס דורך די כוליגאנעס.

די יודישע בעפעלקערונג אין גונצענהויזען לעבט אין שרעק, און דעפרעסיע. הגם די מאכט-ארגאנען האבען צוגעזאגט דורכצופיהרען א שטרענגע אונטערזוכונג וועגען די געשעהענישען האט מען אפילו נישט פערארדענט דורכצופיהרען אנאטאמישע סעקציע איבער די קערפערס פון די צוויי יודישע קרבנות וועלכע זענען שוין דעם פערגאנגענעם זונטאג געבראכט געווארען צו קבורה.

די יודישע בעפעלקערונג אין גונצענהויזען צעהלט א פאר הונדערט נפשות. די אנטי-יודישע אונרוהען אין גונצענהויזען און אנדערע ערטער אין מיטעל-פראנקען זענען א פועל יוצא פון דער בלוט-דורשטיגער, אונגעשטערטער יודישער העצע, פון דער שטרייכער-פרעסע. די ענטוויקלונג פון די שטרייכער-אגהענגער צוליב דער אפיציעלער שטעלונג פון דער צענטראל-מאכט צום יודען-באיקאט איז אויך געקומען צום אויסדרוק אין די דאזיגע געשעהענישען.

די אנטי-יודישע באיקאט-אקציע ווערט דורכגעפיהרט אין גאנץ מיטעל-פראנקען מיט אן אונגעוועהנליכער שארפקייט.

אין גוישטאט ביים אייך האט מען אויך פערבאטען צו פערקויפען יודען ברויט, אזוי דאס עס קומט זיי אויס צו הונגערן.

די יודישע געשעפטען זענען געצוואונגען אלע אויסצוהענגען ביים אריינגאנג פאלגענדע פלאקאטען: „שטרייכער האט רעכט. יודען זענען אונזער אונגליק".

ויהי בימי אחשורוש...

עלילת-דם-העצע געגען יודען אין היטלער-לאנד

דער ארגאן פון יוליוס שטרייכער „דער שטירמער", וועלכער פערבעהמט זיך ספעציעל מיט בעקעמפען די יודען אין דייטשלאנד, פיהרט ווייטער זיין ווילדע אנטי-יודישע העצע. אין נאיבעם פון די לעצטע נומערן ווערט בעשריבען דער יודישער יום-טוב פורים. באלדעם ווי עס ווערט דערציילט ווי אזוי דער דאזיגער יום-טוב איז ענטשטאנען, שרייבט דער „שטירמער":

באלדעם ווי דער קעניג האט לויט אסתר'ס פאר-שלאג געהייסען אויפהענגען המן'ען איז אין דער זעלבער נאכט אויסגעבראכען אין גאנץ פערסיע א יודיש - באלשעוויסטישער אויפשטאנד. געצאהלטע גרויסשטאטישע לומפען האבען געמאכט אן אויפ-שטאנד אונטער דער אנפיהרונג פון די יודען. זיי האבען אויסגעשאכטן אלע ערעגער פון די יודען, ס'איז געווען „די נאכט פון לאנגען מעסער".

צומארגענס איז געווען א שמחה. די יודען האבען געפראסט, געזויפט, געגנאפט און זיך געפרייט לכבוד דעם געלונגענעם מאסען-מארד.

אין דער גאנצער וועלט פייערען די יודען דעם יום-טוב פורים. און יעדעס יאהר פורים זוכען זיי און געפינען ווי אמאל מענשען-קרבנות, מען דארף עס דא אויסדריקליך זאגען: דער נישט-יוד, וועלכער גלויבט, אז די יודען בענייען דעם יום-טוב פורים באר סימבאליש זענען לעבערליך און נאאיש, עס זענען פאראן יודען וועלכע שעכטען זייערע קרבנות פונקט אזוי, ווי זייערע אור-אור-עלטערען האבען עס געטון אמאל אין דער פורים-נאכט אין פערסיע. די יודען בענקען נישט בלויז נאך יענע נאכט, נאר זיי ארבייטען מעשים. פיל געהיימניספולע מארדען, וועלכע מען האט נישט ענטפלעקט אויפדעקען, זענען נישט עפעס אנדערש ווי מארד-קרבנות פאר'ן יום-טוב פורים, אין מערץ 1929 איז (פורים צייט) אין גלאדבעק געשאכטען געווארען א פרעכטיג בלאנדער יונגעל, דער שילער העלמוט דאובע. דעם טויטען קערפער האט מען געפינען פארן הויז פון זיינע על-טערען.

און אין מערץ 1932 אויך אין פורים צייטען האבען די יודען מייער (פאטער און זוהן) געשאכטען אין פאדערבארן דאס דינסט-מיידעל קאספאר. באכן שעכטען האבען זיי דאס מיידעל צעשניטען אויף פונקטיגע שטיקלעך, בידע מארדער זענען געווען לכבוד פורים. מען קען דערציילען וועגען טויזענטער און טויזענדער אזעלכע מארדען.

און מיר ווייסען, אז דער גרויסער פורים-מארד גאך וועלכען עס לעבט דאס גאנצע וועלט-יודענטום איז דער מארד פון פיהרער היטלער און זיינע קאמף-קאמעראדען, די יודען בארען זיך, ס'איז פאר-געקומען די גרויסע היסטארישע ענדערונג, די וועלט האט זיך געביטען און איצט וועט שוין נישט זיגען דער יוד, נאר דער ארייער. אבער מיר ווייסען, און דאס פיהלט דער כלל-ישראל, אז דער דאזיגער זיג בעדייט דער אונטערגאנג פון יודישען וועלט-שונא.

דער באיקאט לאזט זיך שטארק פיהלען אין היטלער-דייטשלאנד

בערלין. (יט"א). אלס בעוויז דאס דער יודישער באיקאט פון דייטשע סחורות וואס ווערט געפיהרט אין אויסלאנד לאזט זיך גאנץ שארף פיהלען אין דייטשלאנד, קען דיענען דער לעצטער ארויסטריט פון רעגירונגס-קאמיסאר (רייכסשטאטהאלטער) אין טירינגען זאוקעל אויף א בעראטונג פון בירגערמייסטערס און פאליטישע פיהרער פון טירינגען, וואס איז פארגעקומען אין ווימאר.

דער רייכסשטאטהאלטער האט אויפגעפאדערט די אינדוסטריעלער נישט צו בעגרענצען זיך צום אינער-ליכען מארק נאר פארסירען מיט אלע מיטלען דעם עקספארט.

„אויב אלע וועלען געמיינזאם אנשטרענגען זיי-ערע בעמיהונגען — האט ערקלערט זאוקעל — דאן וועט מען גובר זיין אלע שטערונגען און דער אויס-לענדישער באיקאט פון די הויך-קוואליפיצירטע טי-רינגער אויסארבייטונגען וועט געטראפען ווערען".

Łódzkie Towarzystwo Elektryczne, Sp. Akc.
(Elektrownia Łodzka)

Rewelacja w gospodarstwie domowem.

Energja elektryczna dla bojlerów 10 gr. za 1 kWh (korzystanie z energji elektrycznej w nocy)

„ do gotowania 15 gr. za 1 kWh „

Powyższe taryfy dają wszystkim warstwom społecznym możność korzystania z wielkiego dobrodziejstwa, jakiem jest elektryczność w gospodarstwie domowem.

Szczegółowych wyjaśnień udziela biuro propagandy przy Elektrowni Łódzkiej.

די שענסטע און מאדערנסטע מענער-היטען

די נייעסטע פאסאנען און קאלירען אויך א גרויסער אויסוואהל

פון דער פירמע

Karol Goeppert

צו פאבריקס-פרייזען עמפפעהלט דאס הוטען-געשעפט

H. Lubinski

11-go Listopada № 1

אויך א גרויסען אויסוואהל פון ספארט,
בעקומט איהר ביי לובינסקין דארט.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען, ב' פסח, געשטארבען אונזער טייערע מוטער, שוועסטער, שוועגערין, שוויגער און באבע

אשת המנוח
ג. ע. ראזא זאב-וואלף
קארבמאן
(געב. מונציק)
אין עלטער פון 58 יאהר.

די לויה וועט פארקומען היינט, א' חוהמ"פ, האלב 1 ביי טאג פון טהרה-הויז.

1807 די טיפטרויערנדע פאמיליע.

הריני מביע את צערי העמוק
למשפחת לזרוביץ בגלל
אסונה הגדול במות עליה
אמה נ"ע
המקום ינחם אותה בתוך שאר
אבילי ציון וירושלים.
מ. קאמינסקי.

היינט, מאנטאג, דעם 2 אפריל, 5 א זייגער נאכמיטאג וועט פארקומען אין אייגענעם לאקאל, ציגעל-גאס 3 די

אלגעמיינע פערזאמלונג

פון די מיטגלידער פון דער באנק

Bank Spółdzielczy Kupców i Przemysłowców w Łodzi

Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością, Cegielniana 3

צו וועלכער אלע מיטגלידער ווערען אין זייערע אייגענע אינטערעסען געבעטען צו קומען.

די פאנאציע-קאמיסיע.

מזל-טוב!

אונזער השוב'ן וויצע-פּרעזעס ה'

מענדעל בערגער

און אונזערע ג' מיטגל. פון פרויען-קאָמיטעט פרוי

אסתר בערגער

צו די תנאים פון זייער ליבען זוהן ה'

העניעק בערגער מיט פרל. טעלא ארבוז

ווינשען א הערצליכען „מזל-טוב" און פיל נחת.

די פערוואלטונג פון „תומכי אורחים"

דער פרויען-קאמיטעט

א הערצליכען מזל-טוב · ווינשען מיר אונזער געעהרטע וו. פּרעזעסאָווא פון פרויען-קאָמיטעט פרוי

אנדזיא קאהן

צו די האָכציימט-פייערונג פון איהר ליבע טאָכטער פר"ל

אסתר קאהן מיט ה' איזא ראוווסקי

די פערוואלטונג פון „תומכי אורחים"

דער פרויען-קאמיטעט

אגודה לזמרה ולספרות „הזמיר" אל. קאשטשושקי 21

היינט, מאנטאג, דעם 2 אפּריל, פּינקטליך 8.30 אָוונט

קאנצערט פון יודישער מוזיק

מיט'ן אָנטייל פון כאר, ארקעסטער און סאליסטען פון „הזמיר"

דיר. פּראָפ. י. זאקס. ביים קלאַוויר: פר. פּיעטרושקא און אינז. ליבערמאן.

בילעטען פון **50** גר. ביז **1** זל. ביי דער קאַסע.

OGŁOSZENIE.

Jako Komisarz Rządowy m. Łodzi w myśl art. 30 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz.U.R.P. Nr. 23, poz. 202), podaję do publicznej wiadomości, że, działając na zasadzie ust. (3) art. 73 ustawy z dnia 23 marca 1933 roku o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz.U.R.P. Nr. 35, poz. 294), uchiliłem decyzją mą z dnia 30 marca 1934 roku na podstawie ust. (1) lit. Z z art. 43 tejże ustawy i art. 99 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz.U.R.P. Nr. 36, poz. 341), zgodnie z art. 29 p. A cytowanego wyżej rozporządzenia o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli uchwałę Rady Miejskiej z dnia 24 czerwca 1930 roku w sprawie ogólnego planu zabudowania m. Łodzi oraz po wprowadzeniu poprawek, polegających na dostosowaniu planu do potrzeb gospodarczych miasta, uchwaliłem zmieniony ogólny plan zabudowania m. Łodzi.

Plan ten, począwszy od dnia 9 kwietnia 1934 roku w ciągu 4 tygodni będzie wyłożony codziennie, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych, do przeglądu publicznego w godzinach od 10 do 14 w sali posiedzeń Zarządu Miejskiego w Łodzi, Plac Wolności 14.

We wskazanym wyżej okresie osoby interesowane mają prawo w myśl art. 31 cytowanego rozporządzenia o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli zaznajomić się z treścią tego planu, po upływie zaś tego okresu w ciągu następnych 2 tygodni wnosić przeciw temu planowi zarzuty do Wydziału Budownictwa Zarządu Miejskiego w Łodzi.—

Łódź, dnia 31 marca 1934 roku.

64

Komisarz Rządowy
Inż. Wacław Wojewódzki.

ראטעוועט אייער געזונד!!!

קראנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראנקהייטען)

ספּעציעלע ארטאפּעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפּעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

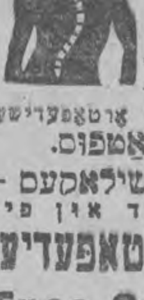

דאס אראפּלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעווייזיג איך דורך פערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאסטע בויך-באנדאזשען.

אויף אויסגעקריממטע רוקען-ביינער (הויקערס) ארטאפּעדישע הייל-גארטען אויף ביינער-שווינד-זוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפּעדישע הייל-אפּאראטען אויף פלאטפוס.

ספּעציעלע איינלאגען לויט גיפּס-מאָדעלען. אויף זשילאקעס — גומי-זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס.

ספּעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפּעדיע

Spec. Ortop. O. Petrykiewicz אוים לעמבערג

לאדז, פּיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פּראנט פּארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזשער פאבריקס-באהנהויף

בעמערקונג! דאס ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג.

צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף

(אין זבערוש אויף סלאָוואצקא 2 און № 4 אייגענע הייזער)

אויפפאדערונג.

כ'פאדער אויף מיין שותף

ראובן וויסליץ

שרודמיעסקא 82

וועלכער האט פערכאפט די שותפות-קאסע אויף אנ'אונער-הערטען אופן, און נישט קוקענדיג, וואס איך האב אי-בערגעגעבען דעם ענין א שידם-געריכט מיט הרב שמחה טרייסטמאן אלס שליש, האט וויסליץ ממשך פון 6 וואכען איהם סאבאטירט דורך מאכינאציעס און ענדליך איהם אויפגעלעזט.

דעריבער אויב אין פערלויף פון 24 שעה וועט ער מיר נישט מודיע זיין זיין הסכם צו ערלעדיגען דעם ענין אויף א פרידליכען אופן, נעם איך פון מיר אראפּ די פערענטווארטליכקייט פאר די קאנסעקווענצען וואס וועלען נאכקומען.

שאול קופּמאן, זגערזשער 24

פעראיינ. טוריסטן-קאמיסיע אין ווארשא

אפּטיילונג אין לאדזש. פּיעטריקאווער 83, ביי „פועלי-ציון"

ארדנט איין עקסקורסיעס קיין א"י

אָבפאָהר פון די נאָהנטסטע 3 גרופּען: אין די חדשים אפּריל, מאי. אינפארמאציעס און איינשרייבונגען אין ביורא פּיעטריקאווער 83 טעגליך פון 12—2 מיטאג און 6—10 אוונט

בעקאנטמאכונג.

היינט, מאנטאג, דעם 2 אפּריל 1934 קומט פאר

די אלגעמיינע יעהרליכע

גענעראל - פערזאמלונג

פון דעם באלוטער הילפס-פעראיין גמילות-חסדים-קאסע ביי דער חברה הדישא אפּטיילונג ערצטליכע מעדיציניש הילף

טאג-ארדנונג: 1) וואהלען פון א פארזיצענדער און סעקרעטאַרען, 2) יעהרליכער בעריכטס-טעטיגקייט, 3) בודזשעט, 4) פריע פארשלאגען, 5) וואהלען פון א פרישע פערוואלטונג. גלייכצייטיג בעטען מיר די מיטגלידער צו בעצאהלען דעם ביישטייער דערמיט נישט צו פערלירען וואהל-רעכט.

מיט אכטונג די פערוואלטונג.

אמבעסטן וועט מען קענען פערברענגען פסח

נור אין דעם גוט-בעקאנטען **פענסיאנאט „עלבינגער"**

קאלומנא (25 מינוט פון לאדז), טעלעפאן נומ' 2, שעהנע זוניגע צימערן, טעראסען מיט אלע קאמפארט-בעקוועהמליכקייטען, ווי אויך גאז-בעלייכטונג

בעמערקונג: צוגערייזטע אויף שבת בעקומען בעטצייג. עס איז געווינשען זיך פאראויס צו פערזעהען מיט א צימער. עס ווערען אנגענומען אלערליי שמחות.

766

אנ'ארט

אויף א פראצאווניע אדער צו שלאפען צוועקמעסיג מיט בעקעסטיגונג.

צו ערפאהרען נאוואמיעסקא 5 געוועלב 9 און מויער.

צו דער פערלאבונג פון מיין ליבע שוועסטער און שוועגערין

פרל. יאדזשא וויגאדנא

מיט ה' הענעך פיוניק

ווינשען מיר דאס זייער לעבענס-וועג זאל מיט בלומען בעצירט זיין.

אברהם קאפעלושניק און פרוי.

פּאוליש-פאלעסטינישע האנדעלס-קאמער

אפּטיילונג אין לאדז, פּיעטריקאווער 113

ארגאניזירט גרופּען-אויספלוגען קיין פאלעסטינע אויף דער

VI לעוואנטינער אויסשטעלונג אין תל-אביב

דורך קאנסטאנצא און טריעסט

סוחרים און אינדוסטריעלער, וועלכע פאהרען אויף דער לעוואנטינער אויסשטעלונג און וועלען אונבעדינגט צוריקפאהרען אין דער צייט, וואס די וויזע איז גילטיג (3 חדשים) קענען אויפ'ן גרונד פון א בעשטעטיגונג פון דער קאמער בעפרייט ווערען פון דער צוואנג-קויציע —.1800 זל. צוליב דער גרויסער צאהל אנמעלדונגען, איז ווינשענסווערט, פריהער צו בעשטעלען פלעצער.

אינפארמאציעס און איינשרייבונגען: אין דער פּויליש-פאלעסטינישער האנדעלס-קאמער, אפּטיילונג אין לאדז, פּיעטריקאווער 113, אין די ביורא-שעה'ן פון 10—1.30 און פון 4—6.30.

LECZNICA

chorób

uszu, nosa i gardła

מיט שטענדיגע בעטען

עס ארדינירען די דאקטוירים:

Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI

PIOTRKOWSKA 55

fr. I p., tel. 174-74.

אויערן, נאז און האלז-קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפּעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולא-טארישע פון 11—2 און פון 5—8 אוונט

צום פריהלינג

די עלעגאנטסטע

שיך

הערען-

און דאמען-

עמפּפעהלט:

A. Ogórek

ŁODŹ, ZAWADZKA 11.

1-טער לאדזער יודישער קליינהענדלער-פעראיין

אנראדאווא 10.

היינט, מאנטאג, ד. 2 אפּריל 1934, 4 נאכמ. קומט פאר אין בערלינער זאל, זאכאדניא 26 די אלגעמיינע

יעהרליכע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וואהל פון א פּארזיצער; 3) טעטיגקייטס-בעריכט פאר 1933; 4) קאסע-בעריכט פאר'ן יאהר 1933; 5) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע; 6) פרייע פארשלאגען.

די פערוואלטונג.

רעשטען

אויף אנציגער און פאלטענס

פאר הערן און דאמען

פון די בעסטע קוואליטעטן פון ביליצער און טאמאשאווער פאבריקען איז צו בעקומען נור ביי דער פירמע

M. TAZBIR

לאדז, פּעטריקאווער 23

טעל. 226-39. — פּריוואט-וואוינונג.

קאנקורענץ-פרייזען! . קאנקורענץ-פרייזען!

פאדערט ביי אלע צייטונגס-פארקויפער, דעם פסח-בלאט

באפרייאונג

אינהאלט:

1) יצחק קאצענעלסאן — (לידער). 2) י. אוגער — משה רבנו, דער באשאפער פון אלף בית. 3) מ. פראנק — די ירידה פון יודישען טעאטער. 4) ד"ר א. ש. קאמיעניעצקי — פתום ורעמסס. 5) מ. פראנקענטאל — שכורים. 6) אילוסטראציעס. 7) ליאלקעס, וואס רעדען: א) לאזאר קאהאן, ב) פראים לאזער, ג) אדוו. י. וויצמאן. 8) אנאנסען.

12 זייטען —— פרייז 30 גראשן.

צו בעקומען איבעראל!

קאווע של פסח

צו בעקומען נאר אין דער פירמע

„Monado"

פּיעטריקאווער 44

און פּזשעיאזד 2.

פאר גאלד,

בריליאנטן

בּיזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פּרייזען

אליזאר פּיאלקא

פּיעטריקאווער 7.

Dr. med.

Haltrecht

ספּעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פּיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 5—9 אוונט, זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

„OMEGA" לעמישניצע

פון דאקט. ירים-ספּעציאליסטען

גרובנא 9, טעל. 142-42

ס'ווערט אנגענומען אויפ'ן ארט, וויזיטען אין דער שטאט. נאכט-הילף. ערצט. ליכע אנאליזען. קווארץ-לאמפּן רענטגען, דיאטערמיע.

בעראטונג 3 זל.

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבעט צו ביליגע פרייזען

ביי **קערש, סקווערא 15**

די עלעגאַנטסטע מענער־
הוטן
בעקומט איהר נור
אין הוט־געשעפט
— פון —
B. Klajnbaum
31 Piotrkowska 31
מעסיגע פרייזן!
— :: —
סאָלידע בעדינונג

עלעגאַנטסטע
ספאָרט־היטלעך
שטענדיג אויף לאַגער.

די מאָדערנסטע און בעסטע
מענער־היטען
צו קאָנקורענץ־פרייזען
עמפּפעהלט די פירמע
„Splendid“
11 Listopada 31.

שטאַרקע ערד־ציטערניש אין רומעניע און סאָוויעט־אוקראַינע

בוקאַרעשט, 1. (ספּ. טעל.)

היינטיגע נאַכט האָט רומעניען געליטען פון אַ שטאַרקער ערד־ציטערניש, וועלכע האָט געדויערט העכער 20 מינוט — פון 7 מינוט נאָך 10 ביז 2 מינוט צו האַלב 11־ אין גאַנצן לאַנד האָט מען געפיהלט 3 שטאַרקע קלעפּ פון דער ערד־ציטערניש.

אין גאַלאַץ איז דער סופיט איינגעפאַלן אין אַ רעסטאָראַן. העכער צעהן פּערזאָן זענען פערוואונדעט געוואָרען.

אין יאַסי זענען איינגעפאַלען עטליכע הייזער, 2 צענדליג פּערזאָן זענען לייכט פערוואונדעט געוואָרען. 2 מענשען זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען. זייער צושטאַנד איז אַ קריטישער

די קאַטעדראַלע אין קישינעוו איז בעשעדיגט געוואָרען, אויך דאָ זענען איינגעפאַלען עטליכע הייזער, פערוואונדעטע איז פאַראַן נישט פיל.

אין באַקאַו איז איינגעפאַלען דער סופיט אין הויפּט־טעלעגראַפישען אַמט, 1 באַאַמטער איז פערוואונדעט.

בוקאַרעשט, 1. (ספּ. טעל.)

דער צווייטער אונטערערדישער קלאַפּ איז געקומען 9 מינוט נאָך 10 אָוועט. ער האָט געדויערט פופציג סעקונדען, מען האָט איהם געפיהלט אין גאַנצן לאַנד.

אין דער הויפּט־שטאָט האָט צוליב דער ערד־ציטערניש געהערשט אַ פּאַניק, די בעפעלקערונג האָט פערלאָזען די וואוינונגען, רעסטאָראַנען און טעאַטערן, אין צוויי ערטער זענען אויסגעבראָכען שרפות. — אין הויז אין איינגעפאַלען און אין אַנדערע צוויי הייזער האָבען זיך בעוויזען שפּאַלטען. קיין קרבנות אין מענשען איז נישט געווען.

צוליב דער שטאַרקער ערד־ציטערניש האָבען אויפגעהערט צו אַרבייטען די אַפּאַראַטען אין דער אַס טראָנאָמישער אָבסערוואַטאָריע.

מאָסקווע, 1. (ספּ. טעל.)

דעם 29 מערץ אַ פערטעל אויף 12 בייטאָג האָט מען אין קיעוו געפיהלט שטאַרקע אונטערערדישע שטויסען,

לויט די אינפאָרמאַציעס פון דער הידראָ־מעטעאָראָלאָגישער סטאַציע האָט מען עהנליכע ערד־ציטערנישען געשפּירט אויך אין זשיטאָמיר און אומגעגענד.

די אָפּאָזיציע אין שפּאַניען גרייט זיך צו אַ שאַרפען קאַמף

פּאַריז, 1. (ספּ. טעל.).

פון מאַדריד איז מען מודיע, אַז אין גרענאַדע איז מיט אַ רעוואָלווער־שאָס דערהרגעט געוואָרען אַ פּאָליציי־אַגענט וועלכער האָט געוואָלט אימיצען פערהאַלטען. דער שיסער איז אַנטלאָפען.

אין מאַלאַגאַ איז פאָרגעקומען אַ שיסעריי צווישען פּאָליציי און קאָמוניסטען, וועלכע האָבען דעראַנענדיג מיט רעוואָלווער פערהאַלטען אַן אויטאָבוס און אויסגעגאַסען דעם בענזין פון רעזערוואַר. עס זענען דאָ 12 פערוואונדעטע. דריי פּערזאָן האָט מען אַרעסטירט. דער גובערנאַטאָר פון דער שטאָט האָט געהייסען אָפּשטעלען דעם טראַמוואַי און אויטאָבוסען־פערקעהר.

פּאַריז, 1. (ספּ. טעל.).

פון מאַדריד איז מען מודיע:

די יזצונגען פון פּאַרלאַמענט וועלכע זענען (בע־שטימט געוואָרען אויף די נאָהענטסטע טעג וועלען זיין שטורמישע.

אויף דער טאָג־אָרדנונג געפינט זיך אויך אַ פּונקט וועגען צוריק איינפיהרען טויט־שטראָף. די רעגירונג וועט פאָדערען אַנצוהויבען אַ דיסקוסיע וועגען דער פראַגע.

עס וועלען אויך בעטראַכט ווערען די פראַגען וועגען קרעדיטען פאַר קלער אין דאָרף און וועגען אַמנעסטיע.

מען זעהט פאָר, אַז די אָפּאָזיציע וועט מאַכען אָבסטרוקציע, די אַנטי־אָזיציאָנעלע דעפּוטאַטען האָבען שוין צו דעם צוועק אַריינגעטראָגען 10 אויסבעסערונגען צום רעגירונגס־פּראָיעקט וועגען טויט־שטראָף. צוליב דער דאָזיגער אָבסטרוקציע וועט די רעגירונג אפשר שטעלען אַלס ערשטע פּונקט פון טאָג־אָרדנונג די פראַגע וועגען אַמנעסטיע.

אנגעקלאגטע אין ארלאזאראוו-מארד פיהלען זיך גוט

בעזוך פון דער רעוו. פראקציע אין תפיסה

ירושלים, 1. (יט"א טעלעגראַפיש).

די גאַנצע רעוויזיאָניסטישע פראַקציע פון אַקצ. קאָמיטעט האָט בעזוכט די תפיסה, וואו ס'זיצען די אָנגעקלאַגטע אין ארלאזאראוו־מאָרד אַחי מאיר, סטאַווסקי און ראָזענבלאַט. די בע־זוכער האָבען פעסטגעשטעלט, אַז די אַרעסטירטע פיהלען זיך גוט, טראָגען ציווילע קליידונג, און בעקלאָגען זיך נישט אויף דער תפיסה־מאַכט. סטאַווסקי'ן איז אפילו צוגעקומען עטליכע קילאָ צו דער וואָג...

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע“ נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84

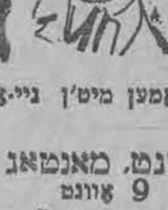

שטורמישער ערפאָלג! גרויסער סוקצעס!
גאַסטאויפטריטן פון די בער. אַמעריק. אָפּערעטען־סטאַרס
מעי שיינפעלד
און
אירווינג דזשייקאָבסאָן
צוזאַמען מיט'ן ניי־אַנגאַזשירטען אַרטיסט און זינגער יעקב זוצקעוויטש
צוזאַמען מיט'ן גאַנצען „פילהאַרמאָניע“־אַנסאַמבל.
היינט, מאָנטאָג 9 אָוונט
נור 1 פאָרשטעלונג
מזל־טוב מאַמע!
און מאָרגען, דינסטאָג, 9 אָוונט.
בילעטען צו בעקומען אין דער קאַסע פון „פילהאַרמאָניע“

פּראָספּעריטי אין ארץ־ישראל איז נישט קיין גליק פאַרן לאַנד

אוסישקינ'ס גרויסע רעדע אויף דער זיצונג פון אקצ. קאָמיטעט

ירושלים, 1. (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער לעצטער זיצונג פון א.ק. האָט אוסישקין געהאַלטען אַ גרויסע רעדע אין וועלכער ער האָט ערקלערט אַז ער האַלט נישט פון פּראָספּעריטי אין ארץ־ישראל פאַר קיין גליק פאַרן לאַנד. מחמת ער ברענגט נישט קיין נוצען דעם אויפבוי. דער ערד קויף איז געווען איינגאַנצען 16 טויזענד דונאַם און האָט געדאַרפט זיין פיל מעהר.

— די פּאָליטישע לאַגע, האָט געזאָגט דער רעדנער — איז אַ קאַטאַסטראָפאַלע. די רעגירונג בויט אויף אַ נאַציאָנאַלע היים נישט פאַר יודען. צום סוף פון זיין רעדע האָט אוסישקין גערופען צו סאָלידאַריטעט. ער האָט אויך אויפגעפאָדערט „מזרחי“ זיי זאָלען זיך אָפּזאָגען פון דער אָפּאָזיציע.

בעריל לאָקער האָט געזאָגט, אַז „מזרחי“ סאַבאָטירט דעם קרן היסוד און ערקלערט אַז די עקזעקוטיווע האָט רעכט צו פאָדערען לאָיאַליטעט.

גרויסע אויפנאַמע לכבוד ד"ר ווייצמאַן אין תל־אביב

ירושלים, 1. (יט"א טעלעגראַפיש)

אין תל־אביב איז פאָרגעקומען אַ גרויסע אויפנאַמע לכבוד ד"ר חיים ווייצמאַן.

פאַרשטאַרקטע אַנטי־היטלער־אַקציע אין אַמעריקאַ

ניו־יאָרק, 1 (יט"א טעלעגראַפיש)

די גרעסטע ניו־יאָרקער וואָרען־הייזער ציהען צוריק אַלע זייערע בעשטעלונגען אין דייטשלאַנד. די אַנטי־היטלער־אַקציע אין אַמעריקאַ צעוואַקסט זיך פון טאָג צו טאָג.

פּרעזעס פון דער ווינער יוד. קהלה ביי דאָלפוס'ן

געשפּרעך געדויערט אַ שעה־צייט

ווין, 1 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער פּרעזעס פון דער ווינער יודישער קהלה ד"ר פרידמאַן איז אויפגענומען געוואָרען פון קאַנצלער דאָלפוס. דער געשפּרעך האָט געדויערט אַ שעה צייט.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
PALACE
Piotrkowska 108.

היינט און פאָלגענדע טעג! דער ערשטער פּוילישער פילם אין דער מאָס פון אויסלענדישע שפּאַנונג, דאָס ערשטע מאָל אין דער פּוילישער קינאָמאַטאָגראַפיע
כ'ליב... כ'האָב גערן... כ'אַכט...
Kocha... Lubi... Szanuje...
דער גרעסטער און טייערסטער פון אַלע פּוילישע פילמען, נישט געזעהענער ביז איצט סטאַרען אַנסאַמבל: Loda Halama, Zula Pogorzelska, Eugenjusz Bodo, Władysław Walter, Michał Znicz, Konrad Tom, Ludwik Lawiński, Stanisław Sielański און אַנד. מיט אַ לידעל אויף די ליפּען, פריי־ליכקייט אין הארצען, מיט הומאָר און בעגייסטערונג, אין טאַקט פונם בעליבטען לידעל „כ'ליב, כ'האָב גערן, אָדער כ'אַכט“. מוזיק: Henryk Wars רעזשי: Michał Waszyński
פּראָדוקציע: Universal Pictures Corporation לייטער: dyr. M. Gojchrach
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג־אַקטואַליטעטען.
אָנהויב יום־טוב 12 אַ זייגער בייטאָג, 2 פּאַראַנקעס: פון 12—2 און פון 2—4 צו די ביליגסטע פּרייזען. פּאַספּאַרטוס און פריי־בילעטען (אויסער עטליכע) נישט גילטיג

גרויסער יום־טוב־פּראָגראַם!
HALKA
CZARY
דאָס גרויסע פּוילישע קלאַנג־מייסטער־ווערק לויט די אונשטערבליכע אָפּערע פון סט. מאָניושקאָ א. ג.
מיטן אָנטייל פון דעם יונגסטען, און שוין אָנערקענטען אויפן גאַנצען ערד־קוגעל העלדישען טענאָר, דער ברודער פון JAN KIEPURA
WŁADYSŁAW KIEPURA
אָריגינעלע אַריע און בעצויבערנדע לידער פון אונשטערבליכען מייסטער מאָניושקאָ.
דער פילם וועלכער רייסט מיט, ריהרט און בויט... וועלכען עס בעוואונדערן אין לאַנד און אין אויסלאַנד מיליאָנען צושויער... אויסערן פּראָגראַם „פליפּ און פלאָפּ אין מיליטער“. אָנהויב פון די סעאַנסען אין די יום־טוב־טעג 12 בייטאָג. אויף ערשטען סעאַנס זענען די פּרייזען פון 54 גר.

לאדז, 2 אפריל 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 2 אפריל 1934

דער קאנפליקט צווישען ווארשא און פראג

די געטיילטע מיינונג פון דער פוילישער עפנטלעכקייט

דער פויליש טשעכאסלאוואקישער אינצידענט וועט זיכער פולקאם ערלעדיגט ווערען און וועט צו קיין שום ערנסטערע קאמפליקאציעס צווישען די ביידע לענדער נישט ברענגען. אבער דער אינצידענט איז כאראקטעריסטיש פאר דער נישט-סטאבילקייט פון דער לאגע אין איראפע, פאר דער מעגליכקייט פון אויסברוך פון אינצידענטען צווישען שכנות'דיגע מלוכות גאר אונערווארט.

דער קאנפליקט איז אויסגעבראכן אם צוליב וואס, מיט עטליכע וואכען צוריק זענען אין טשעכאסלאוואקישען טייל פון טעשען (ציעשין) ארעסטירט געווארען עטליכע פאליאקען. די ארעסטען האבען אין ווארשא ארויסגערופען אנ'אויפ=רעגונג. ביי דער געביידע פון טשעכאסלאוואקישען קאנסול זענען איינגעארדענט געווארען פיינדליכע דעמאנסטראציעס. די פוילישע-רעגירונג האט אנ=גענומען רעפרעסיעס: עס איז ארויסגעגעבען גע-ווארען א באפעהל ארויסצושיקען פון לאנד א צוואנציג טשעכאסלאוואקישע בירגער, וועלכע וואוינען שטענדיג אין פוילען. גלייכצייטיג איז פארבאטען געווארען דער דעביט פון דריי טשע-כישע בלעטער.

אין פראג האט מען זיך געמאכט פערוואונ-דערט וועגען דער שארפער רעאקציע פון פוילען געגען ארעסט פון די פאליאקען אין ציעשין. אין דער אפיציעלער ערקלערונג איז געזאגט געווארען, אז די ארעסטירטע פאליאקען ווערט פארגעווארפען בעשטימטע פארגייענס, אז זיי וועלען געשטעלט ווערען פאר'ן געריכט און אז אין די ארעסטען דארף מען נישט זעהן קיין פארלעצונג פון די רעכט פון דער פוילישער מינדערהייט.

פונקט פארקעהרט האט מען רעאגירט אין די אפיציעלע ספערען פון ווארשא געגען דעם ארעסט. נאך איז שוין פארגעקומען דער פראצעס פון די ארעסטירטע פאליאקען און דאס טשעכישע געריכט האט זיי פרייגעשפראכען.

די פוילישע פרעסע האט דעם קאנפליקט מיט טשעכאסלאוואקיי אפגעשאצט פערשידען אין טייל פון דער פרעסע, די סאנאטארישע, האט דעם קאנפליקט בעהאנדעלט ווי א פארלעצונג פון די פוילישע מינדערהייטען=רעכט אין טשעכא-סלאוואקיי און האט געפאדערט הארבע רעפרעס-יעס. דער אפיציאז פון דער רעגירונג די „גאזעטא פאלסקא" האט אפילו געהאלטען פאר נויטיג ארויסצוטרעטען מיט אנ'ארטיקעל א. נ. „ווארנונג". אינ'ם ארטיקעל, וועלכער איז געווען אנ'אויסדרוק פון דער רעגירונגס-מיינונג אין דער פראגע האט די צייטונג געווארענט טשעכאסלאוואקיי, אנוויי-זענדיג אז די פוילישע רעגירונג קאן זיין גע-צוואונגען ראדיקאל צו ענדערען איהר בעציהונג צום שכנות'דיגען לאנד.

א צווייטער טייל פון דער פרעסע האט אויסגעדריקט די פערוואונדערונג וואס די בע-ציהונגען צווישען פוילען און טשעכאסלאוואקיי האבען זיך מיט איינמאל אזוי פערשארפט. וואס איז די מעשה האט דער טייל פרעסע, דער עיקר דער סאציאליסטישער, געפרעגט, וואס מיטאמאל האט מען זיך דערמאנט וועגען נישט הערליכטע בעציהונגען, וועגען עולה'ס וואס ווערען בעגאנ-גען לגבי דער פוילישער מינדערהייט?

אין דעם זין האט געשריבען דער סאציא-ליסטישער „ראבאטניק". אין זעלבען גייסט האט געשריבען דער צווייטער ארגאן פון פ. פ. ס. דער קראקאווער „נאפשוד". ביידע בלעטער זענען ארויסגעטראטען געגען דער פערשארפטער אנטי=טשעכאסלאוואקישער קאמפאניע. דער „נאפשוד" איז בעזונדערס שארף ארויסגעטראטען געגען דער רעדע פון בירגערמייסטער פון פוילישען טייל ציעשין מיכעיד, וועלכער האט זיך אויסגעדריקט, אז די טשעכאסלאוואקישע רעגירונג שטרעבט אויסצוראטען אלע פאליאקען, וואס וואוינען אויף דער טעריטאריע פון טשעכאסלאוואקיי.

די ענדעקישע פרעסע איז אויך ארויסגע-טרעטען געגען דער קאמפאניע פון דער סאנאציע-פרעסע אין דעם ענין. דער „קוריער ווארשאווסקי" האט געשריבען, אז עס איז אינגאנצען אונפער=שטענדליך, פארוואס דער אינצידענט מיט די ארעסטען פון די פאליאקען האט געקאנט ארויסרו=פען אזעלכע שארפע קאנפליקטען.

מען דארף בעמערקען, אז דער פרעסע=קאמיטעט, וואס שטרעבט צו אנטוויקלען די פוי-ליש-טשעכאסלאוואקישע דערנעהנטערונג איז ארויס-געטרעטען מיט אנ'ערקלערונג, אז דער אינצי-דענט אין ציעשין טאר נישט ווערן איבערגעטרי-בען און אז די טשעכאסלאוואקישע רעגירונג בע-מיהט זיך לאיאל אפצוהיטען די רעכט פון דער פוילישער מינדערהייט.

די ערקלערונגען פון דעם קאמיטעט און די שריט פון טשעכאסלאוואקישער רעגירונג צו בערו=היגען די פוילישע עפענטליכע מיינונג האבען געבראכט דעם נויטיגען רעזולטאט. אין די בע=ציהונגען צווישען די ביידע לענדער הויבט אן צו קומען א בערוהיגונג און אנ'ענטשפאנונג.

„פראגער טאגעבלאט" שרייבט אונטער, אז דער ענטשטאנענער קאנפליקט איז זיכער נישט ארויסגערופען געווארן דורך טעריטאריאלע פרעטענזיעס פון פוילען בנוגע ציעשין. די צייטונג ווייזט אן, אז דער טשעכאסלאוואקישער טייל פון דער טעריטאריע, וואס איז בעוואוינט פון פאליא-קען איז אזוי קליין, אז די פוילישע רעגירונג וואלט זיכער נישט צוליב דעם אריין אין א קאנ-פליקט מיט דער טשעכאסלאוואקיי. פוילען, וועל-כע האט בעדייטענד גרעסערע און וויכטיגערע טעריטאריעלע שטרייטען מיט דייטשלאנד, רוס-לאנד און מיט ליטע איז מעהר פאר דער טשעכא-סלאוואקיי פעראינטערעסירט אין דעם, אז ס'זאל אלעס בלייבען אין איראפע אזוי ווי ס'איז.

איינגע בלעטער פרעגען, צי איז נישט דער קאנפליקט צווישען פוילען און דער טשעכא-סלאוואקיי צוליב די ארעסטען א בעווייז פון דער ענדערונג, וועלכע איז בכלל פארגעקומען אין דער פוילישער פאליטיק פאר דער לעצטער צייט. אין איינגע פראנצויזישע פאליטישע קרייזען בעציהט מען זיך טאקע אויף אזא אופן צום קאנפליקט. דארט טייטשט מען אויס דעם קאנפליקט אלס ווירקונג פון דער דייטשער דיפלאמאטיע, וועלכע איז פעראינטערעסירט צו שפאלטען די כוחות, וואס זענען אימשטאנד צו קעמפען געגען די אגרעסיווע פלענער פון דריטען רייך. אין פאריז דריקט מען אויס די האפנונג, אז די פארשטיי-ענדיגע רייזע פון אויסערן-מיניסטער בארטו קיין פראג און ווארשא וועט מיטהעלפען צו דער אויפ-קלערונג פון דער פאליטישער לאגע איבערהויפט און צו דער בעזייטיגונג פון די רייבונגען צווישע פוילען און דער טשעכאסלאוואקיי בפרט.

נאר איין נצחון פון דריטען רייך

פערבאטען א פילם, אין וועלכען עס שפילט א יוד

דער היטלעריזם האט אפ איין נצחון נאכ'ן אנדערען. ערשט מיט עטליכע טעג צוריק איז בעזיגט געווארען א פילם, וואס איז פראדוצירט געווארען אין ענגלאנד, דערפאר, ווייל די הויפט-ראלע האט אין איהם געשפילט די בעריהמטע יודיש-דייטשע שוישפילערין עליזאבעט בערגנער. איצט איז געקומען א צווייטער זיג. דאס מאל איז בעזיגט געווארען די אמעריקאנישע פירמע „מעטרא-גאלדווין-מעיער" מיט איהר פילם „דער באקסער און די דאמע". די סבה איז, וואס די הויפטראלע אין דעם פילם האט געשפילט דער בעריהמטער יודיש-אמעריקאנישער באקסער בער, נעבען די אנדערע צוויי וועלט-באקסערן דעמפסי און קארנערא. אגב האט דערזעלבער בער פאראיאהרען געוואונען דעם מעטש ביי דעם דייטש שמעלינג.

די אמעריקאנער פירמע לאזט זיך אבער נישט אזוי שנעל בעזיגען. וועגען דעם שריט פון די דייטשע זיגער האט מען באלד מיטגעטיילט דעם אמעריקאנער באטשאפטער און אלע פראינ=טערעסירטע שטעלען אין וואשינגטאן און אין ניו=יארק. אין אמעריקא הערשט צוליב דעם פערבאט א גרויסע פערביטערונג און עס ווערט ווידער אויפגעהויבען די פראגע, צי קאן זיך אמעריקא ביי אזעלכע בעדינגונגען בעטייליגען אין דער אלימפיאדע, וועלכע דארף, ווי בעקאנט, פארקומען אין בערלין אין צוויי יאהר ארום.

וועגען פערבאט פון פילם גופא גיט מען איבער זעהר אינטערעסאנטע איינצעלהייטען. דער פילם איז שוין געהאט דורכגעזעהען געווארען דורך דער דייטשער מאכט און ערלויבט געווארען. עס איז געבליבען דעם פילם צוצופאסען אין דער דייטשער שפראך. אין דער ענגלישער ווערסיע איז דער פילם שוין עטליכע טעג אפילו געווארען דעמאנסטרירט אין איינעם פון די גרויסע בערלי=נער קינאס. דער פילם האט געהאט א גרויסען ערפאלג. ווען דאס בילד איז צוגעשטעלט געווארן צו דער צענזור אין דער דייטשער ווערסיע, האט די דייטשע צענזור קאנסטאטירט דאס דעמאנסטרי-רען פון פילם צוליב דעם, וואס איינער פון די הויפטשפילערס איז א יוד. די פירמע האט דערויף געענטפערט, אז דער פערבאט פון פילם קאן האבען ווייטגייענדיגע קאנסעקווענצען. דאן איז בעשלאסען געווארען דעם פילם נאכאמאל צוצו-שטעלען צו צענזור.

מיט עטליכע טעג צוריק איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פילם-צענזור-שטעלע. דער פארזי-צער האט זיך געווענדעט צום פערטרעטער פון פראפאגאנדע=מיניסטעריום, וועלכער האט זיך גע-פונען בעת דער דעמאנסטרירונג, מיט דער פראגע, צי האט ער נישט קיין איינווענדונג געגען דעם פילם צוליב דעם, וואס עס שפילט אין איהם א יוד. דער פארשטעהער האט געענטפערט, אז ער האט אנ'איינווענדונג. די דאזיגע ערקלערונג איז געווען גענוג און אהן דיסקוסיע איז דער פילם פערבאטען געווארען סיי אין דער דייטשער, סיי אין דער ענגלישער ווערסיע.

די גרויסע אמעריקאנישע פילם-פירמע שטרייכט אונטער אין איהרע ערקלערונגען פאר דער עפענטליכקייט, די אנטיסעמיטישע מאטיווען, וועלכע האבען בעוואויגען די דייטשע מאכט צו פערוועהרען א פילם פון אמעריקאנער פראדוקציע. דייטשלאנד האט אין דעם פאל אפיציעל דעמאנסטרירט פאר דער וועלט איהר אנטיסעמיטיזם אויפ'ן ארטיסטי-שען געביט. עס ווערט ווייטער אונטערגעשטראכען, אז בער האט געזאלט זיין איינער פון די פאר-שטעהער פון אמעריקאנישען ספארט בעת דער אלימפיאדע אין בערלין. איצט וועט דאס נאטירליך געשטעלט ווערען אונטער א פראגע.

מען דארף רעכענען, אז דער דאזיגער פער-באט וועט ציהען נאך זיך וויכטיגע קאנסעקווענצען, ווייל די אמעריקאנישע אינדוסטריע וועט זיך נישט לאזען דיקטירען פון געבעלס'ן וואס און ווי אזוי זי האט צו ארבייטען. מען גיט נאך צו, אז דער אויסערן-מיניסטער פון דריטען רייך פאן נוירא ט איז געווען געגען פערבאט, אבער זיין שטים האט נישט געהאט קיין בעדייטונג לגבי דער דעציזיע פון געבעלס'ן.

די נייע פערברייטערטע אגענץ

דר. וויצמאנ'ס אקציע פאר די פליטים פון דייטשלאנד

די אונטערנעהמונג פון דר. וויצמאן פאר די יודישע פליטים פון דייטשלאנד קען בעטראכט ווע-רען פאר א נייער אויפלאגע פון דער וויצמאנישער פערברייטערטער אגענץ!

די ציוניסטישע פארטייען ווארפען אויף דער אגענץ, אז זי האט נישט דערפילט די האפנונ-גען, וואס מ'האט אויף איהר ארויפגעלייגט, דאס איז אנאוטאנאמיסטע בעשולדיגונג. אין יענער צייט, פארן קריזיס, איז דער הויפט-נדבן פארן קרן-היסוד גע-ווען אמעריקע. וויצמאן פלעגט אלע יאהר אנפיהרען דעם קאמפיין, און אז ער איז פערמאטערט געווארען נישט געפינענדיג מעהר קיין נייע לאזונגען, צו כשופן מיט די דעם אמעריקאנער עולם, און אז ער האט זיך דערשראקען, טאמער וועט דער דאזיגער פרוכטבארסטער צווייג פאר פינאנסירונג פונ'ם ישוב אויס טריקענען, איז ער געקומען מיטן פלאן פון דער פערברייטערטער אגענץ, וועלכער האט געזאלט איינ שפריצען פרישע בלוט אין דער בעוועגונג.

און אזוי וואלט עס זיכער געווען, ווען נישט דער אומחן פונ'ם ציוניסטישען צד, וואס האט זיך געלאזט שפירען אויף איטליכען טריט און האט פאר-ראלידירט די ארבייט, בפרט אז גראד איז אנגעקומען דער קריזיס, וועלכער האט אונמעגליך געמאכט די פריהערדיגע רעזולטאטען פון די קאמפיינען.

איז די פערברייטערטע אגענץ געבליבען אין היבהער-פלעטע, נישט זי שטארבט און נישט זי ווייזט סמנים פון לעבען.

אבער וויצמאן, ביי וועמען מ'האט צוגענומען די קרוין אפשר טאקע פאר דער דאזיגער זינדיגער ליבשאפט צו נישט-ציוניסטען, האט נישט אויפגע-הערט ווייטער צו זינדיגען אין דער מחשבה. און ווי ס'איז נאר געקומען די ערשטע בעסטע געלעגנ-הייט, האט ער תיכף פערראטען דעם ציוניסטישען אחדות-פרינציפ און האט ווידער געשאפען א מין נייע פערברייטערטע אגענץ ספעציעל פאר די דייטשע יודען.

אינ'ם אפמאך צווישען דעם „דזשאינט" און דער אגענץ איז פאראן א פונקט, אז דאס געקליבענע געלד וועט צוטיילט צווישען די צוויי אינסטיטוציעס גלייך אויף גלייך. דער „דזשאינט" בענוצט זיין העלפט פאר בעזעצען די יודישע פליטים פון דייטש-לאנד אין פערשידענע לענדער און די אגענץ בענוצט איהר חלק אויף צו בעזעצען דיזעלביגע פליטים אין ארץ ישראל.

דאס איז זעהר אינטערעסאנט. אין פלוג האט דא געדארפט פארקומען א ביטערער קאמף צווישען די אנהענגערס פון א"י און פון אנדערע לענדער. די שלאכט האט געדארפט זיך אפשפילען טאקע אויפ'ן באדען פון קלייבען געלד. ווי דער שטיגער ביי קאנקורענץ — האמלונגען און אנהענגערס פון מחלוקה וואלטען אפשר געזאגט, אז די דאזיגע צווייערשויטהדיגקייט איז נאך א מעלה צום עסק, פערשטארקט די ענערגיע און פערגרעסערט די רעזול טאטען. אבער וויצמאן איז געגאנגען נאך זיין שיטה: פעראייניגט ביידע פלאגען, געשאפען פון זיי איין ארמעי און צוגעפאסט אויף דעם ציל — ראטעווען די דייטשע יודען דורך אלעמיינע כוחות.

אבער ס'איז נאך ווייניג. אנדערע פונקטען פונ'ם אפמאך דערציילען, אז די אגענץ וועט פון איהר חלק קענען אויסגעבען א טייל אויף'ן געוועהנ ליכען בודזשעט פונ'ם קרן-היסוד, נישט דווקא פאר די דייטשע יודען. און דערפאר האט דער „דזשאינט" בעקומען א קאמפענסאציע. אז ער מעג א טייל פון זיין חלק אויסגעבען אויף הילף פאר יודען פון אנ-דערע לענדער, אין מזרח און צענטראל-איראפע, נישט דווקא פאר די דייטשע יודען.

דאס בעדייט נישט, פערשטייט זיך, אז דערמיט ווערט שוין אויסגעשעפט די גאנצע ענערגיע פונ'ם „דזשאינט" און פון דער אגענץ, צו ארבייטען פאר די אלע אויבענדערמאנטע צוועקען, און מ'מוז אונ-טער דער פירמע פון דייטשע יודען שאפען געלד סיי פאר יודען פון אנדערע לענדער און סיי אפילו פאר'ן קרן היסוד בכלל. געוויס ווערט אויף איטליכען גע ביט געארבייט בעזונדער און דער לייבען-חלק פון די געזאמעלטע סומעס וועט טאקע אנקומען צו די דייטשע יודען אויף פערשידענע אופנים.

א פאקט איז אבער, אז וויצמאן האט דא אונטערגעשטראכען די אוממעגליכקייט פאר איהם אוי-דורכצופיהרען א גרויסצוגיגע אקציע פאר א"י אהן דער הילף פון די אז. גער. נישט-ציוניסטישע עלע-מענטען.

און ווייל היינטיגעס מאל איז די שותפות גע מאכט געווארען נישט מיט דער ציוניסטישער פאר-טיי, נאר מיט דער יודישער אגענץ, דארף מען האפען, אז דער שלום בית וועט דורך קיינעם נישט געשטערט ווערען, ביז די אקציע וועט אדורכגעפירט ווערען מיט'ן פולען גלאנץ.

און דעמאלט קען אפשר קומען אויף ביי די ציוני-סטען א רעוויזיע אין זייער מיינונג וועגען דער אומפראקטבארקייט פון דער פערברייטערטער אגענץ...

ב. ס.

ווידער די פראגע פון „אונטערזוכונג"

די בירגערשאפט פון די עסטרייכישע יודען

ווין, (יט"א), דאס „בוראיגקיישס וועלט-בלאט" וואס ווערט אינספירירט דורך איינפלוסרייכע קרייזען און האט מיטגעווירקט ביי די רעדוקציעס פון די יודישע שטאטישע דאקטוירים, רוקט ווידער ארויס די פראגע וועגען „אונטערזוכונג" די בירגערשאפט פון די יודען, וועלכע האבען זיך נאטוראליזירט אין עסטרייך זייט 1928. די צייטונג העצט גאנץ אפען געגען די „ראסען-פרעמדע איינוואנדערער" וועלכע זענען אויפגענומען געווארען דורך די וויענער סאציאל דעמאקראטען. די צייטונג שרייבט אז אין די „שטורם-שארען" ווערט די דאזיגע פאדערונג ארויסגערופען אלץ באנדרינגליכער. די שטורמשארען זענען, ווי בעקאנט, א רייך-קריסטליך-סאציאלע ארגאניזאציע, וואס שטעהט באלעבט צום עסטרייכישען יוסטיץ-מיניסטער.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נייער האנדעלס-קאדעקס

האנדעלס=ביכער

דער ארטיקעל 280 פון נייעם שטראף-קא=דעקס האט אין זיינער צייט ארויסגערופען אין די ווירטשאפטליכע ספערען א געוואלטיגען שטורם. יעדער הענדלער און האנדווערקער, אפגערעדט שוין פון סוחר און פאבריקאנט, איז געווען זיכער, אז דער דערמאנטער ארטיקעל פערפליכטעט איהם צו פיהרען האנדעלס-ביכער און אז פאר נישט אויספיהרען די דאזיגע פליכט דראהט איהם אויפ'ן סמך פון זעלבען ארטיקעל בעשטראפט צו ווערען מיט ארעסט אויף א טערמין ביז 6 חדשים.

מיר זענען דעמאלט געווען די ערשטע און איינציגע, וועלכע האבען בערוהיגט די איבערגע־שראקענע און אויפגעוויזען, אז כל זמן ס'ווערט נישט פערעפענטליכט דער נייער האנדעלס-קאדעקס, וועלכער דארף אייגענטליך די דאזיגע פראגע ענד־גילטיג רעגולירען, קען נישט זיין קיין רייד וועגען איינפיהרען אן'אלגעמיינע צוואנגס=בוכהאל־טעריע. דער אויסגאנג פון פיל שפעטער פערפיהר־טע פראצעסען אויפ'ן גרונד פון אנגעוויזענעם ארטיקעל האט פולקאם בעשטעטיגט די ריכטיגקייט פון אונזער שטאנדפונקט.

ענדליך איז דער נייער האנדעלס-קאדעקס פערעפענטליכט געווארען און פון ערשטען יולי טרעט ער שוין אריין אין קראפט און אט דער אר־טיקעל 54 פון דערמאנטען קאדעקס פיהרט טאקע איין א צוואנגס-בוכפיהרונג אבער בלויז פאר אזוי־גערופענע רעגיסטרירטע סוחרים ד. ה. פאר אזעלכע, וועלכע פיהרען אן'אונטערנעמונג אין גרעסערען מאסשטאב.

הגם דאס געזעץ בעשטימט נישט גענוי, וועלכע אונטערנעמונג קען בעטראכט ווערען פאר א גרעסערע, לאזט זיך שוין מיט מעהר אדער ווע־ניגער זיכערקייט פעסטשטעלען, אז די אונטער־נעהמונגען, וועלכע קומען אויס 3 און 4 האנ־דעלס אדער 7 און 8 אינדוסטריע=פאטענטען=קא־טעגאריעס, וועלען עלענפאלס נישט אנערקענט ווערען פאר קיין גרויסע און ממילא וועלען זיי קיין צוואנגס-בוכפיהרונג בעשטימט נישט אונטער־ליגען.

מען מוז אבער ביי דער געלעגענהייט אויפ מערקזאם מאכען אויף א גאר וויכטיגען אומשטאנד און נעהמליך, אז די אונטערנעהמונגען פון די אויסגערעכענטע פאטענט = קאטעגאריעס, וועלכע פיגורירען איצט אין האנדעלס-רעגיסטער, וועלען אויסנאהמליך יא אנערקענט ווערען פאר גרעסערע און ממילא וועלען זיי אונטערליגען דעם צוואנג בוכפיהרונג, דעריבער דארפען טאקע די אנגעווי=זענע אונטערנעהמונגען געדענקען, אז קוים ווילען זיי זיך בעפרייען פון דער בוכפיהרונג-פליכט, מוזען זיי זיך פון האנדעלס-רעגיסטער זעהן אויסצושטריי־כען. דער ארט. 16 פון די איבערגאנגס-פארשריפ־טען צום האנדעלס-קאדעקס גיט טאקע די אונטער־נעהמונגען, געפיהרטע אין א קלענערען מאסשטאב, די מעגליכקייט אויסצונוצען דעם אנגעצייכנטען גאנג.

רעדענדיג וועגען צוואנגס-בוכפיהרונג, דארף אגב אויך בעמערקט ווערען, אז שותפות=אונטער=נעהמונגען, אומאפהענגיג צי זיי ווערען געפיהרט אין גרעסערען אדער אין קלענערען מאסשטאב און אומאפהענגיג אויך דערפון, צי זיי טראגען א האנדעלס, אינדוסטריעלען אדער האנדווערקער־כאראקטער, ווערען בעטראכט פאר אזוי גערופענע רעגיסטרירטע, אלס אזעלכע מוזען זיי דעריבער אומבעדינגט איינפיהרען האנדעלס=ביכער.

וואס שייך דעם מעריטום פון דער קינדיגונג, דארף מען געדענקען, אז די האנדעלס-ביכער מו=זען ווערען איינגעבונדען און נומערירט. קיין פרייע ערטער טארען נישט איבערגעלאזט ווערען, מ'טאר אויך נישט אויסמעקען אויפשריפטען. אויס־בעסערונגען אין פאל פון טעותים מעג מען יא מאכען, דער פאריגער אינהאלט מוז אבער בלייבען.

די ביכער, דערהאלטענע בריף, אויפשרים־טען פון ארויסגעשיקטע בריף, פאקטורען און אנ־דערע בעווייזען אין שייכות מיט'ן אינהאלט פון די ביכער מוזען דערהאלטען ווערען אין משך 10 יאהר. ביים עפענען די אונטערנעהמונג און ביים סוף פון יעדען אומזאץ-יאהר מוז צוזאמענ־געשטעלט ווערען אן'אינווענטאר-רשימה און א בי־לאנס אין דער פוילישער וואלוטע. ביידע אקטען מוזען ווערען אונטערגעשריבען דורכן אייגענטימער און אויב ס'האנדעלט זיך וועגען א שותפות'דיגע אונטערנעהמונג דורך אלע שותפים.

די אויסגערעכענטע אביעקטען מוזען ענט־שפרעכען דעם פאקטישען ווערט.

י. אינפעלד.

נייע געזעצע און צירקולארע

נאוועלע פון דער פעראָרדנונג וועגען דער סקארב. עקזעקוציע פראצעדור

לויט א פעראָרדנונג פון מיניסטער־ראט וועט דער כלל, אז מ'טאר נישט לייגען קיין זאַיעגמשעס פאר הובות אויף שכירות, וועלכע ווי 100 זל־ א חודש, אויך האבען אנאנווענדונג, ווען ס'וועט זיך האנדלען וועגען פערלעגענע שטייערען אדער אנ'אנדערע עפענטליכע חוב, וואס ווערען אויפגע־מאהנט דורך דער שטייער־מאכט.

פעראָרדנונג וועגען דאקטוירים-פראקטיק

פון 15. פעברואר 1934 איז אריין אין קראפט די אויספיהר־פעראָרדנונג וועגען דאקטוירים - פראַק־טיק.

לויט'ן פונקט 6, ארטיקעל 5 פון דער דער־מאהנטער פעראָרדנונג מוזען אלע בעקאנטמאכונגען, דרוקען, בראשורען, דאנקבריף, קאמוניקאטען און אנדערע רעקלאמעס. וואס שייך קוראציעס מיטלען, מעטאדען און אופנים צו היילען, וועלכע ווערען עפענטליך אויסגעשטעלט אדער אויף אנ'אנדערע אופן מיטגעטיילט דער עפענטליכקייט, ווערען פער־זעהן מיט א „דערלויבעניש פון וואיעוואדע.

בכדי צו בעקומען אזא דערלויבניש זענען די פערהאנדלטע פערזאנען אדער פירמען מחויב פארצושטעלען דעם וואיעוואדע א גענויען טעקסט פון דער אנאנס אדער רעקלאמע אין 2 עקזעמפ־לארען און אויך אנווייזען די פארם און זאכען, ווי אזוי די אנאנס אדער רעקלאמע וועט דער־גיין צו דער עפענטליכקייט.

בכלל מעג מען פערשפרייטען נאר אזעלכע הייל־מיטלען, וועלכע זענען דורך דער בערופענע מאכט דערלויבט.

שטעמפעל-שטייער

לויט אן'אויפקלערונג פון פינאנץ־מיניסטעריום זענען אלע בקשות, וועלכע ווערען אריינגעטראגען אין די האנדווערקער־קאמער'ן, פריי פון סטעמ־פעל־אפצאהל.

אויך זענען פריי פון סטעמפעל־אפצאהל אלע ארבייטס־אפמאכען, דאגעגען אויב איטיצער גאַ־ראנטירט פאר א צוקונפטיגען שאדען, וואס דער צוגענומענער ארבייטער קען פערורזאכען, הגם אזא גאראנטיע האט דאך א געוויסען שייכות מיט'ן ארבייטס־אפמאך, איז זי אבער שוין נישט פריי פון סטעמפעל־אפצאהל, נאר אונטערליגט א סטעמ־פעל־אפצאהל אין דער הויך פון 5 זל.

קוים זענען פאראן איניגע גאראנטען, מוז די גאראנטיע אפגעצאהלט ווערען [illegible] 5 זלאטיס פאר יעדען.

לאקאל-שטייער

אין הסכם מיט דער דעקלערונג פון פינאנץ־מיניסטער זענען בערופען צו אנולירען פערלעגענע נישט אויפמאהנבארע חובות פאר לאקאל־שטייער בלויז די פינאנץ־קאמערן און אויך נאר דאן, ווען דער בעטרעפענדער חוב איבערשטייגט נישט די סומע פון 2 הונדערט זל.

קוים בעטרעפט אבער דער חוב מעהר ווי צוויי הונדערט זל. ליגט דאס רעכט צו אנולירען אויס־שליסליך אין דער קאמפעטענץ פון פינאנץ־מיניס־טער.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 90-216
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער-שוואכע
אויפנאהם שעה'ן פון 8–1 מיטאג און 5–9 אוונט

שטראפליכע פעראנטווארטליכקייט

פאר איבערטרעטען די פארשריפטען וועגען געז. פערזיכערונג

אין לעצטען ארטיקעל האבען מיר אויסגערע־כענט די פאלען, ווען צו דער פעראנטווארטליכקייט פאר איבערטרעטען די פערזיכערונגס פארשריפטען ווערען צוגעצויגען די אונטערנעהמונגען. איצט ווע־לען מיר אנווייזען א רייהע איבערטרעטונגען, פאר וועלכע סיוועהען בעשטראפט בלויז די פערזיכערע־טע:

אוועקבארגען די פערזיכערונגס=דאקומענטען

אויב א פערזיכערטער פערקויפט אדער בארגט אוועק זיינע דאקומענטען אנ'אומבערעכטיגטען פער־זאן, בכדי צו געניסען פון פערזיכערונגס - אנ־שטאלט ווערט אויף איהם ארויפגעלייגט א געלד־שטראף אין דער דאפעלטער הויה וויפיל ס'בע־טרעפט דער שאדען, וואס דער פערזיכערונגס=אנ־שטאלט האט דורך דער קאמבינאציע געליטען.

נישט-אמת'ע אינפארמאציעס

אין פאל, ווען אנ'ארבייטער גיט אן אין די מעלדונגען אדער אין די אויסצוגען ליגנערישע איב ארגומענטען, בכדי צו בעקומען פון דער פערזי־כערונגס־אנשטאלטען נישט בערעכטיגטע אונטער־שטיצונג, דראהט איהם א געלד־שטראף אין דער הויך ביז הונדערט זל.

די שטראפען מעסטען אויס די פערזיכערונגס ארגאנען. די איבערטרעטונגען ווערען פערעלטערט נאך 3 יאהר.

דיסציפלינארע שטראף

א בערעכטיגטער אויף הילף פון די פערזיכער־רונגס־אינסטיטוציעס, וועלכער פאסט זיך נישט צו צו די בעשטימונגען פון רעגולאמין פאר קראנקע אדער צו די אנווייזונגען פון דאקטאר, קען אונ־טערליגען א געלד־שטראף אין דער פארם פון פער־קלענערען איהם די קראנקהייטס אונטערשטיצונג אין פערציג פראצענט פון וועכענטליכען בעטרעף.

די סאנקציע איז בערופען אנצוווענדען די געז. אובעזפיעטשאלניע. פערעלטערט ווערט זי נאך 6 חדשים.

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטינער ווילדער צייט

74

אזוי ווירקליך איז אזוי געווען. פריצי איז געווען א זעהר פארזיכטיגער מענש. ווען ער האט אוועקגע־שיקט לאטאן, האט היינריכ'ן מיט העלען קיין דרעזע־דען, האט ער גלייך די איבער־געגעבען אונטער דעם אויפזיכט פון פריוואט־דעטעקטיוו טאקע צו דעמ־זעלבען, וועלכען בעהמע האט געוואלט אנגאזשירען צו אבסערוואציע פאר פישער'ן. דער פריוואט־דעטעק־טיוו איז טאקע געווען אין א פערלעגענהייט. ער האט נישט געקענט געפינען קיין תירוץ פאר בעהמען, ווער עס זאל בעהעטיגען זיין אפזאג.

בעהמע האט מיט דער קלאפעניש געוואוסט אויפ'ן אנקומען פון דעם פריוואט־דעטעקטיוו, די גע שפעניש אין נעכטיגען טאג 11 אזייגער האט אויף איהם געמאכט אפשר דעמזעלבען רושם וואס אין דעם בעקאנטען אויפדערנאכט, ווען צו איהם איז גע־קומען דער שרעקליכער מאן אין דער מאסקע. מיט אונגעדולד האט ער אפגעווארט די מינוט ווען דער דעטעקטיוו וועט אנקומען, כדי ער זאל פון איהם אראפנעהמען די לאסט און די שרעקליכע מורא, וועלכע האט איהם געהאט בעהערשט. ער האט גע־וואלט לויפען צום צוג אפווארטען דעם דעטעקטיוו, איהם איז אבער נישט אנגעשטאנען פאר זיין כבוד אזוי צו טוהן. ער האט זיך דאך געפיהלט אלס אנ־געזעהענער מאן פון דער געזעלשאפט...

ביי זיך אין דער וואוינונג איז בעהמע זייט דעם בעקאנטען אויפדערנאכט נישט געשלאפען. ער האט מורא געהאט, ער האט אליין נישט געוואוסט פאר־וואס, עפעס האט איהם נישט געלאזען אהיימגעהען, אבער נישט באר בעהמע איז געווען בעהערשט דורך דערזעלבער מורא און איז אויך נישט געקומען ביינאכט אהיים, אזוי אז דאס הייזעל, אין וועלכען בעהמע האט געוואוינט איז געווארען פוסט, א חוץ וואס בייטאג איז דארט אהינגעקומען דער אלטער דינער כדי אויפצוראמען און איז דארט מעהר קיינער נישט געווען.

אין דער באנס, ווען בעהמע האט זיך געריכט אז דער דעטעקטיוו דארף קומען אויס דרעזדען איז ער איינגאנצען נישט איינגעשלאפען, איהם האט זיך געדוכט, אז זיין איינפאל איז געווען א גלענצענדער און דורך דעם איהם וועט ער געהאלפען ווערען. ער האט פון איהם ערווארט זעהר פיל קודם כל זיך צו בע־פרייען פון דער גרויסער שרעק, פון וועלכער ער איז געווען בעהערשט. פארטאגס איז ער שוין אויפגע־שטאנען פון בעט און אוועק אין קאבינעט, ער האט דיך נישט געקומען צו קיין שום ארבייט, נאר יעדע ווייל געקוקט דורכ'ן פענסטער. צי ס'קומט נישט דער מאן, אויף וועלכען ער האט געווארט.

קאפיטעל 17

מ'דארף עפיס טון...

ווען פריצי האט ארויסגערופען היינריכ'ן פון דעם ארעסטאנטען־צימער, האט היינריך זאקס גיט־וחאוסט צעלינע וואס ער רופט איהם. היינריך האט גאך נישט איינגאנצען געטראפען פריצין, הגם זיי זע־בען געקוקט די בעסטע פריינט, און הגם היינריך האט אין פריציס אויפפיהרען זיך נישט געזעהן וואס פארצוווארפען האט היינריך דאך זיך נישט געקענט צוגלויבען אז ביי די איצטיגע אומשטאנדען זאל מעג־ליך זיין אז איטיצער זאל בעזיצען אזויפיל אפפער־ווילינקייט און זיך וועלען מקריב זיין פאר א פריינד.

— און ווער? פריצי? דער אמת'ער אריער, דער אריסטאקראט, לויט דער אפשטאמונג, דער יחוס אליין, זאל איז איצטיגען מאמענט זיך וועלען מקריב זיין פאר א יוד, פאר א ווחשן, וועלכען מ'האט צוגע בומען זיין פערמעגען איהם בעליידיגט און ערנידריגט, וועלכער איז פערשפארט געווארען אין תפיסה פאר גארנישט, נאר דערפאר, ווייל ער איז א יוד, אין דעם מאמענט, זאל פריצי איהם קומען ראטעווען, ווי א מלאך, א גואל? שווער געווען פאר היינריכן דאס צו גלויבען, איהם איז אבער געווען אלץ איינס, סיי ווי סיי איז ער געווען פערלוירען, ער וועט אומ־קומען צוליב די פייניגונגען און אינקוויזיציעס פון די שטורמיסטען, אדער ער וועט דערשאסען ווערען דורך איטיצען ביים כלומרשטען בעפרייט ווערען פון קאנצענטראציע־לאגער, — דאס איז דאך שליס־ליך נישט געווען קיין אונטערשייד. דעריבער האט היינריך מסכים געווען אויף אלץ, וואס פריצי האט איהם פארגעלעגט.

פריצי איז געווען ערנסט און האט זיך נישט פערראטען אפילו מיט קיין בעוועגונג, ער האט גע־הייסען היינריכ'ן געהן פאראויס און ער אליין איז איהם נאכגעגאנגען, ער האט איהם געהייסען געהן איבער די גאסען און ארויסגעפיהרט היינטער דער שטאט. נישט איבער אין שטעטל, וועלכער ד"ט גוט געקענט סיי היינריכ'ן, סיי פריצין, האבען נאכ־געקוקט די צוויי אמאליגע פריינד און זיצטיגע „שונאים", היינריך א גרויס־געוואקסענער, א שמוצי־גער, א רעזיגנירטער, אן'אפגעריסענער נאך זיין לאנ־גען זיצען אין תפיסה, און פריצי, א פרישער, אנ' אויסגעצייכנטער, אין ריצ'אנגעצויגענעם מונדיר פון א שטורמיסט, היינריך זאקס דער ארעסטאנט און פריצי דער געוועלטיגער איבער איהם.

— וואו זאל איך געהן? האט היינריך זיך פלוצ־לונג אומגעדרעהט, ווייל ס'אין איהם מיאוס געווארען דער גאנצער ענין.

— געה פאראויס, האט פריצי איהם געענט־פערט, געה גלייך מיר האבען נאך צוגעהן אנ'ערך א שעה צייט, ס'מאכט נישט אויס, מיר וועלען אביסעל מיד ווערען, אבער דערפאר וועסטו נאך היינט שלא־פען אויף א ווייכען בעט און וועסט זיך דאס ערשטע מאל נאך א לאנגער צייט זיך אויסרוהען, אבער פארזיכטיג. מ'זאל אונז אמאל נישט נאכשפיאנירען.

פונקט אזוי ווי היינריך האט ביי זיין בעסטען ווילען נישט געקענט האבען דעם גאנצען צוטרוי צו פריצין, פונקט אזוי האט פריצי נישט געקענט האבען דעם גאנצען צוטרוי צו קראָניבערגען, וועלכער האט איהם צוגעזאגט צו העלפען, דעריבער האט פרי־צי נאך איצט מורא געהאט אז קראניבערג זאל איהם נישט וועלען ארויספרובען, און דעריבער האט ער זיך געבעטען, ער האט געוואלט זיין נאר אין אפגע־לעגענע ערטער, דארט וואו ס'קומט נישט קיין מענש און וואו קיינער וואלט זיי ארום נישט געקענט אונטערזוכען און אונטערהערען, ערשט ווען זיי זענען אפגעגאנגען א היבש שטיקעל צייט און ווען פריצי האט זיך שוין געקענט איבערצייגען אז קיינער קען זיך מעהר נישט אונטערהערען, האט זיך פריצי אויסגעגלייכט מיט היינריכן און אנגעהויבען מיט איהם צו רעדען.

— היינריך, איך האב דיך ארויסגענומען פון קאנצענטראציע־לאגער, איך בעפריי דיך איצט, הגם מ'האט מיך געהייסען דיך דערשיסען, איך בעהם אויף מיר אלע קאנסעקווענצען, היינריך, דו ביסט פריי און דארפסט פונדאנען אנטלויפען.

און דו, פריצי? דו וועסט צוריקגעהן אין דעם גהינום? און אויב דאס וועט דיר נישט געלונגען?

— מיין אויפגאבע איז צו העלפען אלע די, וועלכע לײדען אומשולדיג, און וועלכע האבען נישט קיינעם, וועלכע זאלען זיך פאר זיי אננעהמען.

(פארזעצונג קומט)

אַמאָליגע טיפּען

— פון — ראובן בריינין

דער בעל־בטחון

אַ מטופּל מיט אַ פרוי און מיט קינדערלעך, קליינטשינקע און האַלב־דערוואַקסענע און נישט־האָבענדיג קיין באַשטימטע פּרנסה, איז דער כאַראַקטעריסטישער בעל־בטחון קיינמאָל נישט געווען פאַרצווייפעלט.

נישט האָבענדיג בײַ דער נשמה קיין צוברעכע־נעם פּיתאום, האָט ער דאָך געהאַט אַ גרויסע ירושה פון זיינע עלטערן און עלטערנס עלטערן, פון וועלכער און מיט וועלכער ער איז אויסגעקומען דעם לעבען־לאַנג.

די ירושה האָט געהייסען „בטחון" אין גאָט.

אין די שווערסטע צייטען, ווען אין שטוב בײַ איהם האָט זיך נישט געפונען קיין ברעקעל ברויט, קיין שייטעל האָלץ און בײַ קיינעם פון די קינדער — קיין פּאָר שיך, איז ער דאָך בײַ זיך נישט געווען געפאַלען.

דער בטחון אין גאָט, אַז דער אויבערשטער וועט איהם נישט פאַרלאָזען אין זיין העכסטער נויט, און מסתמא וועט ער איהם וואָס צושיקען — אָט דער בטחון איז געווען טיף איינגעוואָרצעלט אין זיין נשמה.

אַרויסגעהענדיג מיט ליידיגע הענד אויפ'ן מאַרק, איז ער שטענדיג געווען איבערצייגט, אַז דער, וואָס זיצט אין הימעל און וואָס שפּייזט די שוואַכסטע און קלענסטע באַשעפענישען צוגלייך, מיט די גרעסטע חיות אויף דער ערד, וועט זיך אויך אויף איהם דערמאָנען און וועט איהם צושיקען אַ מציאה, און אפשר וועט ער נאָך באַגעגענען דעם גוטען און מקיים־הבטחה'דיגען אַנקעל, אליהו הנביא.

האָט איהם נישט באַגעגענט אליהו הנביא און קיין מציאה אויך נישט געפונען — דאַן האָט ער קיין אַנדערן נישט באַשולדיגט, באַר זיך אַליין: מסתמא האָט ער זיך פאַרזינדיגט געגען גאָט, וועלכער שטראָפט איהם פאַר זיינע זינד.

טוענדיג תשובה מיט אַ צובראָכען האַרץ, פלעגט זיין בטחון ווערען נאָך שטאַרקער, אַז איהם וועט צוקומען אַ בת מן השמים.

די גמרא האָט אפילו פאַרזאָגט, אַז אין סומכים על הנס (מען דאַרף זיך נישט פאַרלאָזען אויף נסים), דאָך ווייסט דער טיפּישער בעל־בטחון צו דערציילען וועגען פאַרשידענע נסים, וואונדער, און מציאות, וואָס דער אויבערשטער האָט איהם צוגעשיקט. ווען גאָט וויל באַווייזען זיינע חסדים, איז דאָך נישט שייך.

דער איידים אויף קעסט

וואָס אַ איד איז שטענדיג אויסגעגעבען זיין טאָכטער פאַר אַ תלמיד־חכם, פאַר אַ וואויל־לערנער, האָט ער זיך געמוזט מתחייב זיין, זיך פאַרפליכטען, מפרנס צו זיין דאָס פאַר־פאָלק אַ געוויסע צאָהל יאָהרען.

און וואָס דער מחותן, דער פאָטער פון דער כלה, איז געווען מעהר גראָבער יונג, וואָס מעהר ער האָט געשטאַמט פון די נידעריגסטע פאָלקס־שיכטען און וואָס מעהר דער חתן איז געווען אַ גרעסערער למדן און מעהר „צאַצקע", אַלץ אַ גרע־סערע צאָהל יאָהרען האָט מען אַזאַ איידים צוגע־זאָגט האַלטען אויף קעסט.

אין געוויסע פאַלען פלעגט זיך דער מחותן פאַרפליכטען צו האַלטען אויף קעסט דאָס פאַר־פאָלק און זייערע קינדער, וואָס גאָט וועט זיי שענקען, זייער גאַנצע לעבען.

ווען דעם איידים אויף קעסט פלעגט מיאוס ווערען צו זיצען אויף יענעמס האַלז, אָדער ווען דער שווער אָדער די שוויגער האָבען אַרויסגעוויזען אומצופרידענקייט און גראָבקייט דעם שעהנעם איי־דים, דעם אומזיסט־עסער, האָט ער, דער איידים, געזוכט אין אַזאַ פאַל צו ווערען זעלבסטשטענדיג.

דער איידים, דער למדן, דער זיידענער יונגער מאַן, פלעגט געוועהנליך ווערען אַ סוחר, ער פלעגט אָנהויבען האַנדלען אַליין אָדער מיט אַ שותף, האַנד־לען מיט זאַכען, וואָס ער האָט קיינמאָל נישט גע־קענט, פון וועלכע ער האָט קיין אַהנונג נישט גע־האַט.

אין די מייסטע פאַלען פלעגט די שאַרפזיניג־קייט און שפּיציגקייט, וואָס אַזעלכע איידימס פלעגען אַריבערטראָגען פון דער גמרא אויף דעם מס־חר, — פלעגט דאָס זיי באַר שאַטען.

שוועבענדיג צווישען צוויי וועלטען, די מסחר־וועלט און די וועלט פון טויטע אותיות, פלעגט דער איידים אויף קעסט פאַרלירען זיין גאַנצען נדן אין אומבעקאַנטע אָדער ריזיקאַלישע עסקים. און דאַן פלעגט ערשט קומען די אויסניכטערונג און די געוואוינטע איבערצייגונג, אַז מען מוז זיך ענטשיי־דען אָדער אינגאַנצען פאַר דעם מסחר, און בעטראַכטען דעם פאַרלוירענעם נדן פאַר רבי־געלט, אָדער אינגאַנצען פאַרן ספר.

פון די שאַרפע קעפּ, וואָס זענען געווען צווישען די אַמאָליגע איידימס אויף קעסט, זענען אַרויס־געקומען אָדער גרויסע רבנים, אָדער גרויסע און וועלט־באַקאַנטע סוחרים.

עס זענען פאָרגעקומען אויך אַנדערע פאַלען: ווען די איידימס אויף קעסט האָבען דערוואָרבען אין די יאָהרען, וואָס זיי זענען געווען פאַרזאָרגט מיט אַלעם פאַרטיגען, אַלס קעסט־קינדער, אַלגע־מיינע בילדונג אָדער געוויסע קענטענישען.

דער דאָזיגער טיפּ משכילים, אויטאָדידאַקטען איז אַרויסגעשוואומען אין דער השכלה־עפּאָכע. גע־נוג צו דערמאָנען די נעמען פון אָט דעם טיפּ איידימס אויף קעסט: אלעזר הכהן צווייפעל, מרדכי א. גינצבורג, משה לייב ליליענבלום, נחום סאָקאָ־לאָוו און אַנדערע, וועלכער איז געווען יאָהרען־לאַנג אויף קעסט בײַ זיין אייגענעם פאָטער.

אָט די אַלע זענען געווען די ענערגישערע און בעשטימטערע נאַטורען, וועלכע האָבען צוועק־מעסיג בענוצט די רוהיגע יאָהרען פון זייער קעסט אום זיך צו לערנען, לויט דעם גייסט פון זייער צייט, ווערען זעלבסטשטענדיג, אום צו פאַרנעהמען אַ פּלאַץ אין לעבען, וואָס זיי קומט.

די שוואַכערע און אומבעשטימטע נאַטורען צווי־שען די אַמאָליגע איידימס אויף קעסט, די אומגע־לונגענע מענשען — שלימזלים, פלעגען זיך האַל־טען מיט אַלע זייערע שוואַכע כוחות אָן דעם קעסט טיש, כאָטש זיי פלעגען דאַרפען אויסשטעהן יסורי־גיהנום פון זייערע שוויגער־עלטערן.

אין דעם חושך'דיגען לעבען פון אומגעוויסע־טע קעסט־קינדער, האָבען זיי אָנגעוואוירען יעדע מעגליכקייט צו האָבען אַן אייגענע מיינונג.

זענען אַזעלכע קעסט־קינדער געווען געצוואונ־גען, מצד אויסערליכע סיבות צו פאַרלירען זייער פאַרטיגען טיש און צו זוכען חיונה פאַר זיך און פאַר זייער פאַמיליע, דאַן פלעגען אין די מייסטע פאַלען די ווייבער בעזאָרגען דאָס לעבען, אַלס קרעמערקעס, הענדלערקעס, אָדער, אין ערגסטען פאַל, אַלס „זיצערקעס" אויפ'ן מאַרק, די מענער זייערע, וועלכע זענען פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין פלאַסקעדיגע, אין קעסט־קינדער בײַ זייערע פרויען, האָבען געפיהרט אַ לעבען פון בטלנים, פון ליידיג־געהער. א. ד. גל.

מעגליכקייטען פאַר דעם מיטעל־שטאַנד אין ארץ־ישראל

(רייזע איינדריקען)

פון פ. קרנובסקי.

פון דאָרטען האָט זיך א"י געבויט און ענטוויקעלט הויפּטזעכליך אין 2 סטראַטעגישע ליניעס: ערשטענס, דער ים־פּאַס פון עמק זבולון — נחל קישון — חיפה ביז יפו מיט די אַרומיגע קאָלאָניעס, צווייטענס, דעם גאַנצען עמק־יזרעאל צו פוסענס פון די הרי־אפרים — הר הגלבוע און גלגולת התחתון ביז צו דער וואונדערשיינער שטאָט טבריה. די בערג־גע־געגענדען ווי צפת און גליל העליון ביז מטולה, וועל־כע געהערט געאָגראַפיש, צו סיריען און פּאַלעסטינע, איז זי אַריינגעקומען אין די גרענעצען פון א"י — האָבען זייט צוועלפטער יאָהרען נישט בעקומען קיין פרישען צושטראָם פון נייע מענשען און האָ־בען זיך אָפּגעשטעלט אין זייער ענטוויקלונג. דער פאַר פעהלען דאָרטען אויף די בעקוועמע מאָדערנע שאָסען, וואָס די רעגירונג בויט באַר דאָרטען, וואו עס בעזעצען זיך יודען אין די מאַסען. די בערג־גע־געגענדען אין א"י, וואָס דאָס איז אַמאָל אין דער גלאַנץ־צייט פון דער יודישער געשיכטע געווען דער עיקר און זענען אַלע געווען בעדעקט מיט וועלדער און ווייגאָרטנער — כרמים, און וואָס קען איצט אויפנעהמען בײַ אַ ריכטיגער אָרגאַניזאַציע, איבעריגע הונדערטער טויזענד פאַמיליעס — איז ביז איצט אינ־גאַנצען פאַרנאַכלעסיגט און וואַרטען אויף דער גאולה.

דער באַרג־קלימאַט אין א"י איז געזונטער און מעהר פאַסענד פאַר די יודען, וועלכע עמיגרירען פון אייראָפּע. „אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי", מיינע אויגען הויב איך אויף צו די בערג, פון וואַנען עס וועט קומען מיין הילף. די צוקונפטיגע ענטוויקלונגס־ליניע פון א"י געהט אין דער ריכטונג פון ים־פּאַס ביז גזה און פון יפו ביז אַרום ירושלים און די בערג. די ערשטע פּיאָנערען קאָלאָניע „קרית ענבים", האָט זיך גוט ענטוויקעלט מיט איהרע היבער און מילך־ווירטשאַפט און וואָס נאָך ווייטער — און מיט איהר קולטור פון אייראָפּעאישע פּירות.

וואָהין זאָל געהען דער מיטעלשטאַנד מיט קלענערע מיטלען. ער זאָל זיין זיכער, אַז נישט היינט, מאָרגען, אָבער אין אַ יאָהר־צוויי, וועט ער האָבען אַ זיכערע עקזיסטענץ. מען קען מיט בע־שטימטהייט זאָגען, אַז איבערצעהלנע קליינע קאַפּיטאַ־ליסטען, וועלען זיך קענען דאָרט איינאָרדנען און געפינען פּרנסה אין די דריי שטעט: תל־אביב, ירו־שלים און חיפה, אָבער, אַז איז אַלגעמיינע זענען די דריי שטעט פאַר דעם קליינקאַפּיטאַליסט ענט־גאַנץ אויסגעשלאָסען, און אַזוי ווי יעדע איבער־פּראָדוקציע אין דער אינדוסטריע, איז שעדליך און רופט אַרויס אַ רעאַקציע, אַזוי איז שעדליך די איבערפּראָדוקציע פון אָרימען מיטעלשטאַנד, דאָס הייסט, פון שטאַנד, אָהן מיטלען אין די שטעט.

די עקאָנאָמישע אויטאָריטעטען פון א"י זענען געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז בכדי זיי צו העל־פען, זענען דאָ צוויי וועגען: צו שאַפען נייע שטעט אויף אַ גרויסען פאַרנעם און פאַרמיידען די פעה־לער, וועלכע עס פאַרמאָגען די אַלטע שטעט. אין אַ נייער שטאָט איז דער באָדען ביליג, די פּאַר־צעלען זענען גרויס און אַרבייט איז דאָ לרוב, צו ערשט ברויכט מען אַלע מינים בוי־אַרבייטער, דאַן ברויכט מען בעקערס, שוסטער, שניידער, שפּייז־געזעלבער, בוי־מאַטעריאַלען, אַפּטייקען, דאָקטוי־רים, אינזשינירען, בוכהאַלטערס, אויטאָמאָבילען מיט שאָפערס, און וואָס ווייטער, ברויכט מען אַלע מעהרערע קאַטעגאָריעס מענשען, די ערשטע בעלי־בתים זענען די פּיאָנערען פון דער שטאָט, זיי און זייערע קינדער, אַרבייטען, פאַרדינען און ווען דער אָרט קריגט שוין אַ פּנים פון אַ שטאָט, האָבען קריגען שוין די ערשטע מענשען פון דעם אָרט אַ פּנים פון בעלי־בתים פון דער שטאָט, און זייער עקזיס־טענץ דורך דעם ביליגען באָדען, וואָס זיי האָבען איז שוין געזיכערט. אין פּלאַן פון שטאָט־בוי איז בערעכנט, אַז אַ נייער עמיגראַנט קען זיך איינאָרד־נען מיט 250 לא"י.

5 צווייטענס, דער וועג צו די בערג. דער דאָזיגער פּלאַן איז שוין אַ קאָנקרעטער. די פּראַק־טיק פון „קרית ענבים" און מיט דער שטיצע און מיט אַרבייטען פאַר די בעסטע פאַכלייט פון לאַנד, ווערט בעגרינדעט דורך דער סאָליקער געזעלשאַפט „אל ההר" די קאָלאָניע כפר ציון, אויף דעם זעלבען אָרט, וואו עס האָט אַמאָל עקזיסטירט די שטאָט מגדל עדר, די קאָלאָניע ליגט ביים שאָסעי 21 קילאָמעטער פון ירושלים און ווי די גריכישער פאַרזיכערען, איז דאָרט פאַרהאַן גענוג וואַסער און שוין. דער עקאָנאָמישער פּלאַן אין דער קאָלאָניע איז פאָלגענדער: דער קלענסטער פּאַרצעל איז 25 דונאַם, דערפון זענען 3 דונאַם אין דער קאָלאָניע גופא, און 22 דונאַם אַרום דער קאָלאָניע. אויף די שטעטישע 3 דונאַם איז פאַרגעזעהן אַ געמויערט הויז פון 2—3 שטובען מיט אַלע בעקוועמליכקיי־טען, אַ שטאַל מיט צוויי ראַסע־קיה, אַ הינער־צוכט מיט 250 עופות פון גוטען סאָרט, 25 ביה־נען־שטאַקען און גרינצייג פאַרן שטוב־געברויך, די 22 דונאַם אַרום דער קאָלאָניע, איז פאַרגעזעהן צו פאַרפלאַנצען אַלע אייראָפּעאישע פירות, וואָס א"י האָט עס וועניג און מען אימפּאָרטירט עס ביז איצט פון חוץ לארץ, אויף אַנ'ערך פון דריי־פערטעל מיליאָן פונט אַ יאָהר, ווי עפּעל, באַרנעס, פלוימען, קאַרשען, ניס און אַפּריקאָסען.

די געמישטע פרוכט האָט אַ מעלה, וואָס זי בע־שעפטיגט דעם בעל־הבית אַ גאַנץ יאָהר און אַ גאַנץ יאָהר האָט ער הכנסה, די ביהנען האָבען דאָרטען אַ גאַנץ יאָהר בלוהונג, און אין „כפר ציון" וועט געגרינדעט ווערען אַ קליינע עיר פון די קאָ־לאָניסטען אַליין, אַ קאָאָפּעראַטיוו, וואָס זאָל איבער־נעהמען די פּראָדוקטען ביים קאָלאָניסט און צו־שטעלען צום אָפּנעהמער. אַ גוטען אויטאָבוס־פאַרקעהר, און די ערשטע קאָלאָניסטען, וועלען שוין האָבען פּרנסה דורך אַלע אַרבייט אין דער קאָלאָניע.

צו דעם פּלאַן דאַרף דער קאָלאָניסט האָבען ביז 1200 פונט און פאַרלויף פון די ערשטע פיר יאָהר און ריווח קען ער האָבען אַנ'אייגענע הויז און פּראָדוקטען קרוב פון אַ 300 פונט אַ יאָהר, באַר־דעם ווי דער פרוכט־פּרדס וועט שוין געבען פרוכט. אין אַלגעמיינעם דאַרף אַ יוד פון יענעם קלאַס, וואָס פאָהרט קיין א"י, מיטנעהמען מיט זיך אַ חלוצישען סענטימענט און דאַרף זיין בערייט פאַר אַ געוויסער צייט אויף דאָס, וואָס בײַ איהם הייסט „קרבנות" וואָס איז אין א"י אַ נאַרמאַלע און גאַנץ ליבע זאַך. אַרבייט, הייסט די גרעסטע רעליגיע אין א"י, וועל־כע האָט גאַנץ א"י פאַר איהרע חסידים, א"י איז אַ שמעלץ־טאָפּ, וואָס שמעלצט איבער דעם גלות'די־גען יודען צו אַ גייסטיג און פיזיש נאָרמאַלען מענשען.

דער יוד אין שטוב אונטער די פיס פון די נאַציס און דער אויסלענדער איז אַ יחסן

(בילדער פון איצטיגען דייטשלאַנד)

פון ב. סמאָליאַר.

צו פיהלען דעם דייטשען יודען, מוז מען זיין אין זיינע שיך.

אויף אַ שטילער גאַס אין בערלין, אויף קאָנ־סטאַנצער שטראַסע, געה איך מיט אַ בעקאַנטער. מיר געהען און רעדען און מיין בעקאַנטע איז פאַר־טיפט אין איהר געשפּרעך.

פאַרטיפט אין איהר געשפּרעך, בעמערקט זי נישט ווי עס קומט אונז אַנטקעגען אַ מיטעל־יאָה־ריגע דייטשע פרוי. די פרוי קומט אונז אַנטקעגען און זי שטויסט זיך אין אונז אָן.

— פאַרצייהונג! — ענטשולדיגט זיך מיין בע־קאַנטע, כאָטש שולדיג איז גאָר די דייטשע פרוי, און נישט זי.

— פאַרצייהונג, — ווערט די דייטשע מלא רציחה, — איהר שמוציגע, פאַרדאַמטע יודען!... פריהער שטויסט איהר דייטשען אין די גאַסען, הערנאָך מיינט איהר, אַז איהר וועט אָפּקומען דער־מיט, וואָס איהר וועט בעטען פאַרצייהונג!..

די גאַס איז אַ שטילע און אַ זייטיגע, קיין דורכ־געהער זעהט מען דאָ נישט. אָבער באַלד וואַקסט ווי פון דער ערד אויס אַ לאַנגער דייטש און פאַנגט זיך אָן אַריינמישען.

— וואָס האָט פּאַסירט? — וויל ער וויסען בײַ דער דייטשער פרוי.

די פרוי זעהט, אַז זי איז שוין נישט אַליין, ווערט זי נאָך פרעכער און שימפּענדיגער.

— די אומפאַרשעהמטע יודען! — צעלאָזט זי זיך אויף אַ קול, — זיי מיינען נאָך אַלץ, אַז דייטשלאַנד איז זייערס!..

— אָבער ס'איז דאָך נישט אמת! — מיש איך זיך אַריין, — דאָס וואָס איהר דערציילט איז דאָך אַ פאַרדאַמטער ליגען!

איצט ווערט דער צאָרן שוין איבערגעטראָגען אויף מיר. ביידע, סיי די פרוי און סיי דער מאַן, לאָזען אָפּ מיין בעקאַנטע און נעהמען זיך צו מיר:

— אייער נאָמען? — וויל דער לאַנגער דייטש וויסען, אַז איך זאָל איהם זאָגען ווער איך בין און וואָס איך טהו.

— אין פּאָליציי — זאָג איך איהם, — וועל איך געבען מיין נאָמען.

— אין פּאָליציי, — גיט ער זיך אַ כאַפּ, — אוודאי!... מיינט נישט, אַז איהר וועט אַזוי גלאַט זיך אויסדרעהען.... אוודאי וועלען מיר געהן אין פּאָליציי.

דער געגענט איז אַ רוהיגע, אַרום און אַרום זעהט מען קיין פּאָליציאַנט אין די אויגען.

— פּאָליציי וועט דאָס זיין פאַר אייך גענוג?

— שפּילענדיג ער אויף זיין ווינטער־מאַנטעל און ווייזט מיר אויף דעם נאַצי־צייכען פון דער נאַצי־פּאַרטיי, וואָס ער טראָגט אין דער לאַץ פון זיין אַנצוג.

— ניין, — זאָג איך, — פאַר מיר איז דאָס נישט גענוג, איהר קענט זיין אַ מיטגליד פון דער נאַצי־פּאַרטיי, אָבער מיין נאָמען וועל איך געבען בלויז צו אַ פּאָליציאַנט.

— איבעריגענס, — ווער איך שוין אַרויסגע־בראַכט פון מיין גלייכגילטיגקייט, — איהר קריגט פון מיר מיין נאָמען גלייך דאָ, אויפ'ן פּלאַץ; איהר מוזט מיר אָבער פריהער אָנגעבען אייער נאָ־מען; אייערן און אויך דעם נאָמען פון דער פרוי, וואָס האָט אונז בעליידיגט.

— גוט! — זאָגט ער, — אלזא, אייער נאָמען?

איך זאָג איהם מיין נאָמען.

— אייער אַדרעס?

איך זאָג איהם מיין אַדרעס.

— און איצט, — פאַרלאַנג איך פון איהם, — וויל איך קודם כל וויסען דעם נאָמען און דעם אַדרעס פון דער פרוי, און דאַן אויך אייער אייגענעם נאָמען און אַדרעס, גיט איהר מיר נישט אייערע נעמען, דאַן לאָז איך אייך ביידען אַרעסטירען פאַר בעליידיגען אַנ'אויסלענדער אין מיטען גאַס.

— אַנ'אויסלענדער? — קוקט זיך דער נאַצי איבער מיט דער פרוי, וואָס האָט ביז איצט גע־קוקט אויף איהם ווי אויף אַ ריכטיגען העלד.

— יאָ! — צייג איך איהם מיין פּאַספּאָרט, — מיר זענען ביידע אויסלענדער, און דערצו נאָך אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטען. מאָרגען וועט מען אין אונזערע צייטונגען אין אויסלאַנד לייענען וועגען דעם דאָזיגען אינצידענט; מען וועט לייענען, צי עס איז טאַקע אמת, אַז אויסלענדער ווערען נישט בעלעסטיגט אין די גאַסען פון בערלין, און אַסור אויב איך בין איך, גראָדע אַלס מיטגליד פון דער נאַצי־פּאַרטיי, מקנא, וואָס אייער נאָמען וועט זיין דערביי פּראָמינענט דערמאָהנט.

דער דייטש קוקט אויף מיין פּאַספּאָרט און איך זעה, אַז ער ציטערט. ער ווייסט, אַז איך שפּאַס נישט. פאַר בעליידיגען אַנ'אויסלענדישען זשור־נאַליסט קען מען איהם אַרויסוואַרפען פון דער פּאַרטיי איינס און צוויי.

— אָבער מיר האָבען דאָך אייך גאָר נישט גע־מיינט! — פאַרליהרט די דייטשע פרוי מיטאַמאָל איהר חוצפה.

— ניין, — שמייכעל איך סאַרקאַסטיש, — איהר האָט אונז באַרנישט געטאָן, איהר האָט אונז בלויז איבער דער גאַנצער גאַס געזידעלט און גע־רופען „שמוציגע, פאַרדאַמטע, אומפאַרשעהמטע יו־דען"....

— אָבער דאָס שטימט דאָך נישט, — פאַנגט די פרוי אָן מיט ליגען, — איך האָב אייך קיינמאָל „פאַרדאַמטע יודען" נישט גערופען.

זי בעמיהט זיך צו פאַרענטפערען, און דער לאַנגער דייטש, בעמערק איך, פאַנגט זיך אָן דער־ווייל אָפּצוטראָגען, ער פאַנגט אָן צו שטעלען פיס און אַוועקצוגעהען...

— העי! — שריי איך איהם נאָך, — וואָס אַנטלויפט איהר?... איהר זענט דאָך עפּעס אַ מיטגליד פון דער נאַצי־פּאַרטיי... איהר האָט דאָך געוואָלט מיט מיר געהן אין פּאָליציי....

אָבער דער בחור איז שוין ווייט־ווייט פון ראָג, ער בעמיהט זיך שפּורלאָז צו פאַרשווינדען און איך אַ דייטיגער גאַס. ער — דער ערשטער, און די „גע־קריוודעטע" דייטשע פרוי — גלייך נאָך איהם.... די פאַרשווינדען אַזוי ווי זאַלץ אין וואַסער...

— פיינע העלדען! — לאַכט מיין בעקאַנטע פון דעם דאָזיגען אינצידענט, און מיר לאָזען זיך געהן ווייטער אין וועג אַריין...

* * *

מיין בעקאַנטע לאַכט, אָבער מיך פיהרט דער דאָזיגער אינצידענט אַרויף אויף מרה־שחורה'דיגע געדאַנקען.

— וואָס וואָלט געווען, ווען דער דאָזיגער אינצידענט פּאַסירט ווירקליך מיט אַ דייטשען יודען און נישט מיט מיר — אַנ'אויסלענדער און אַ מיוחס אַפילו אין היטלערס מדינה?

דער אָרימער „דייטשער" יוד, וואָס וואָלט גע־ווען אַבסאָלוט אומשולדיג, פונקט ווי איך און מיין בעקאַנטע זענען געווען אומשולדיג, וואָלט בעצאָהלט מיט זיין פרייהייט בלויז דערפאַר, וואָס אַ פעטע, גראָב־ביינינע דייטשקע האָט איהם אין גאַס אַ שטויס געטאָן, דאָך בלויז דערפאַר, וואָס ער איז אַ יוד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

אפקלאנגען פון דער שרעקליכער פאבריק-שרפה

די דריי אַרעסטירטע פּאַכטער פון פּאַבריק אויף ציגעל־גאַס 66 וואו ס'איז פאַרגעקומען די שרעקליכע שרפה — בערגער און די ברידער יאַסקאָוויטש — זענען פאַרהערט געוואָרען דורך דעם אויספאָרשונגס־ריכטער און דאַן זענען זיי צוריק אָפּגעפירט געוואָרען אין אויספאָרשונגס־אַרעסט.

די אַרבייטען ביים פונאַנדערנעהמען די איבערגעבליבענע מויערן און ביים זוכען די פערברענטע קרבנות, ווערען ווייטער פאַרטגעזעצט ווי בעקאַנט זענען געפינען געוואָרען עטליכע פערקוילטע ביי־נער, פון וועלכע מ'קען גאַרנישט דערגעהען, די ביי־נער זענען אָפּגעשיקט געוואָרען אין פּראָזעקטאָריום, וואו דער געריכטס־דאָקטאָר וועט פרובען צו דער־געהן פון וועלכען קרבן די ביינער זענען. פערשטייט זיך, אַז די לוויה וועט נישט פריהער פאָרקומען, ביז די מאַכט וועט ערקלערען, אַז די אויסגראָבונגען זענען פער־ענדיגט, און ביז ס'וועלען נישט פערענדיגט ווערען די דאָקטוירים־פאַרשונגען.

דער צושטאַנד פון די פערוואונדעטע וועלכע גע־פינען זיך אין שפּיטאָל ווערט כסדר בעסער. אויפ'ן אָרט פון דער קאַטאַסטראָפע איז ווידער געקומען אַ קאָמיסיע פון מאַגיסטראַט מיט אינזש. קראַלקאָווסקי בראָש, כדי באַכצוקוקען ווי אַזוי מ'פיהרט די רוי־מונגס־אַרבייטען. די פּראָוויזאָרישע אויספאָרשונגס־קאָמיסיעס וועלען זיך איצט פערנעהמען מיט דער פראַגע צי מ'קאָן לאָזען אין בעוועגונג די שכנות'דיגע פאַבריקען און צי ס'דראָהט שוין נישט קיין שום געפאַהר.

די זאַמעל־אַקציע פאַר די געליטענע פון דער קאַטאַסטראָפע ווערט ווייטער געפיהרט אין אַלע קרייזען פון דער געזעלשאַפט, אויף די הענד פון וואַר־שעווער האַוקע באַוואַק קומען אויך אָן כסדר נדבות פאַר די געליטענע.

די געזעלשאפטליכע סדרים
און די פסח־אקציעס אין לאדז

די קהלה־אקציע

אַלע זעלבער פון לאָדזער גאַרביזאָן, פון גאַל־קובעק און רעזוי זענען פערזאָרגט געוואָרען דורך דער קהלה אויף גאַנץ פסח.

צו די סדרים פאַר די זעלנער זענען געקומען די פערוואַלטונגס־מיטגלידער פון דער קהלה, מיט פרעזעס מינצבערג בראָש, פרעזעס פון קהלה־ראַט ליבערמאַן, סעקר. באַדעל, מיליטער־ראַבינער גאָלד־שטיין, פרעסע־פאַרשטעהער און אַנדערע. די סדרים האָט אָפּגעריכט ה' עפּשטיין, די זעלנער האָבען בע־קומען מכל טוב, פון אַלע פסחדיגע מאַכלים.

אונטער דער אָנפיהרונג פון פרנס א. רעכט־מאַן איז פאַרגעקומען די פערזאָרגונג מיט פסחדיגען עסען פאַר די יודישע קראַנקע אין אַלע שפּיטאַלען. אומעטום זענען געשטעלט געוואָרען ספּעציעלע קיכען און די קראַנקע זענען בעדינט געוואָרען דורך פריי־ווילליגע מיטגלידער פון שומרי ערב.

אויך איז אונטער דער אָנפיהרונג פון ה' רעכט־מאַן פאַרגעקומען אויפ'ן חשבון פון דער קהלה, די פערזאָרגונג פון אַלע יודישע אַרעסטאַנטען אין די לאָדזער תפיסות און אַרעסטען.

די סדרים אין דער אינטעל. קיך ביי „נותן לחם"

די היי־יאָהריגע סדר־נעכט אין די אינטעל. קיך ביי דער געז. „נותן לחם" איז אַדורך זעהר אימפּאָ־זאַנט צו די סדרים זענען געקומען די פערוו. פון דער געז. „נותן לחם" מיטן פרעזעס פ. כאַרי בראָש. הרב ש. טרייסטמאַן, און אַנדערע. קיין זייטיגע צו־שויער זענען נישט אַריינגעלאָזען געוואָרען, כדי נישט צו פערשאַפען קיין שפּיכת־דמים די אָנשטענדי־גע און בכבודע געסט. ביי ווייס געדעקטע טישען, געגרייט מיט די שענסטע און בעסטע פסחדיגע מאַכלים, אין די העל בעלויכטענע זאַלען האָט זיך דער גרויסער עולם אַ־זמגעזעצט אין אַ געהויבענער און יום־טובדיגער שטימונג.

פאַרן קידוש האָלט דער פרעזעס פון דער געז. נותן לחם פרנס פ. כאַרי אַ קורצע בעגריסונגס־רעדע נאָך וועלכער עס גיט דאָס וואָרט הרב ש. טרייסט־מאַן וועלכער האַלט אַ דרשה מעיניני דיומא.

עס בעמט ווידער דאָס וואָרט דער פרנס כאַרי וועלכער דאַנקט הערצליך דעם חשובן רב ה' טרייסט־מאַן און די מנדבים ה' קאָנסול מאַקס קאָן און אלחנן שטיינשנייהער פאַר זייערע גרויס נדבות לטובת דער פסח־קוך.

עס בעגינט דאָס פייערליכע סדר־אָפּריכטען און די יום־טובדיגע סעודה, נאָך וועלכער דער פליט פון דייטשלאַנד ה' שפּאַרן דאַנקט הערצליך דער געז. „נותן לחם" פאַר איהר מוסטערהאַפטע און פיל־לייסטענדע פסח־אַקציע לטובת דער נישט־בעמי־טעלטער בעפעלקערונג.

די אומגליקליכע פאַמיליע לייבאָוויטש וועמעס פאָטער און פרנסה־געבער איז טראַגיש אומגעקומען אין די פלאַמען פון דער לעצטער גרויסער פאַבריק־שרפה, איז דורך „נותן לחם" בעזאָרגט געוואָרען אויף גאַנץ פסח.

אין „תומכי אורחים"

די געזעלשאַפטליכע סדרים אין „תומכי אורחים" זענען היי־יאָהר אויסגעפאַלען זעהר אימפּאָזאַנט.

יעדעס יאָהר זעהט מען ביי די סדרים אין „תומכי אורחים" אַלץ נייע פנימער, היי־יאָהר האָט מען צווישען די עסערס געזעהען בכבודע יודען. געוועזענע סוחרים, וועלכע זענען אפשר צום ערש־טען מאָל אָנגעקומען צו אַ פרעמדען טיש. זעהר גוט האָט דערויף די פערוואַלטונג געטאָן, וואָס פאַרן צוטריטען צום סדר זענען אַלע „געסט" בעזייטיגט געוואָרען פון זאַל.

ווי אַלע יאָהר איז אייגעאָרדענט געוואָרען אַ בעזונדערער זאַל פאַר מענער און אַ בעזונדערער זאַל פאַר פרויען. די אָרדנער האָבען זיך געגעבען די גרעסטע מיה צו דערהאַלטען די אָרדנונג, וואָס ס'האָט זיך די טאַקע איינגעגעבען.

מיט די סדרים האָט אָנגעפיהרט דער פרעזעס פון תומכי אורחים ה' יוסף בעכער, דער וויצע־פרעזעס ה' מענדעל בערגער האָט געהאַלטען אַ רעדע מעניני דיומא, די קשיות האָט געפרעגט ה' לייזער ראַבינאָוויטש.

אין דער קיך פון „תומכי אורחים" האָבען געגעסען אַרום 400 פּערזאָן, אַ חוץ דער גרויסער פער־טיילונגס־אַקציע פון וועלכער ס'האָבען גענאָסען אַרום 700 פּערזאָן.

די פסח־אקציע איז „בית־עם"

די פסח־אַקציע ביים „בית עם" איז אַדורכגע־פיהרט געוואָרען ערפאָלגרייך.

אין משך פון דאָנערשטאָג און פרייטאָג ערב יום־טוב איז אין גרויסען „בית עם" לאָקאַל געווען אַ שטאַרקע בעוועגונג און אַנדראַנג פון די גליקליכע טאַלאָן־בעזיצער.

דאָנערשטאָג 4 נאָכמ. האָט זיך אָנגעהויבען די פערטיילונג פון די פסח־פּראָדוקטען פעקלעך, און האָט זיך געענדיגט ערב יום־טוב 4 נאָכמ.

אַ דאַנק די טיכטיגע אַרבייט פון דער פערטיי־לונגס־קאָמיסיע און דער לייטונג פון „בית עם" איז די פערטיילונג פאַרגעקומען מוסטערהאַפט, און האָט מיטגעווירקט דאָס די בכבודיגע מקבלים זאָלען ווייניג עמפּפינדען דיער שווערען גורל.

איז די יתומים־הייזער

אין אַלע יודישע יתומים־הייזער זענען אָפּגע־ריכט געוואָרען סדרים פאַר די קינדער, וועלכע האָ־בען געטרונקען אַרבע כוסות און אָפּגעריכט די סדרים כדת וכדין.

א בלוטיגע רציחה
אייז וואלד־וועכטער דערמארדעט, און דעם צווייטען שווער־פערוואונדעט

(2) די 2 וואַלד־וועכטער פון עגדערס וואַלד (שותף פון „קרישע און עגדער") אין צאַשטשעניצע, הינטער פּעטריקאָוו, סטאַניסלאַוו ראַגאַלסקי, און יו־זעף בלאַשטשיק האָבען בעמערקט אַז פונ'ם וואַלד ווערט געגנבעט האָלץ.

זיי האָבען אַזוי געבישטעהט און געזוכט, ביז זיי זענען דערגאַנגען אַז די וואַלד־גנבים זענען די ברי־דער מיכאל און וולאַדיסלאַוו קאָוואַליעץ, פון דער קאָלאָניע יאַראָסטי.

זענען די וואַלד־וועכטער אַוועק אַרעסטירען די ברידער.

זיי האָבען נאָך נישט בעוויזען אַריין אין שטוב צו זיי, ווי די [בראַטשיקעס] האָבען אַ כאַפּ געטאָן העק, און ס'האָט נישט לאַנג געדויערט האָבען זיי ראַגאַלסקי'ן אַוועקגעלייגט אויפ'ן אָרט., און בלאַש־טשיק'ן שווער פערוואונדעט.

פערוואונדעטערהייט האָט בלאַשטשיק געפרובט שיסען אויף מיכאל קאָוואַלעצן, אָבער די מוטער דייבע האָט איהם פערשטעלט מיט זיך, און זי האָט אַלייך בעקומען די קויל אין בויך...

אין סך־הכל איז איין מענש דערהרגעט געוואָ־רען, צוויי — שווער פערוואונדעט, און די צוויי ברי־דער מערדער זענען שוין אַרעסטירט.

א צאצקע — א מייסטער
ער האט געמאכט אין דער פאבריס מייסטערשטיקלעך

(א) אין דער פאַבריק פון דער פירמע „ברי־דער ראָזען" (פּאָמאָרסקאַ 58) האָט געאַרבייט אַלס מייסטער אַ געוויסער יוזעף באַרטשאַק.

אַזוי ווי דער דאָזיגער מייסטער האָט אויף אַ שרעקליכען אופן בעהאַנדעלט די אַרבייטער און אָפּ־געטאָן די פערשידענע שווינעריען, האָט מען איהם דעם 27 נאָוועמבער פ.י. אָנגענומען פאַרן קאָלנער און אַרויסגעוואָרפען פון דער פאַבריק.

אין רעזולטאַט דערפון זענען 4 אַרבייטער גע־שטאַנען פאַרן געריכט. דאָ אָבער זענען פאַר די ריכ־טער קלאָר געוואָרען די מעשים תעתועים פון באַר־טשאַק'ן און איינגעפונענדיג אַז די אַרבייטער האָבען איהם אַרויסגעוואָרפען פון דער פאַבריק מחמת נויט־ווענדיגקייט — האָט דאָס געריכט זיי פריי געשפראָ־כען.

Dr. HELLER

ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט. זונטאָג פון 11–2 מיטאָג.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל. אונבעמיטעלטע — לעמעשניצע־פּרייזן

גאַסטשפּילען פון אנסאמבל
פון וואַרשאווער „פּאַוויליאָן"־טעאַטער
אנפיהרונג:
חיים סאַנדלער
צוזאַמען מיט די בעליבטע אַרטיסטען חנה לעוויץ און ראַזא סאַנדלער
היינט, מאָנטאַג — 3 פאָרשטעלונגען: 12 פאַרמיטאָג, 4 נאָכמ. און 9 אָוונט
גרויסע פּרעמיערע ספּעציעל אויף יום־טוב!
דאָס האָט נאָך לאָדז נישט געזעהען!
ריזיגער ערפאָלג! הונדערטער מענשן אַוועק פון דער קאַסע אָהן בילעטן
אַ גרויס מייסטערווערק ספּעצ. געשריבן פאַר ה' סאַנדלער"

חיים סאַנדלער
„מענש אין פערזעהעניש"

מאָניש דער קריפּעל
(אָנקעל איז בראַזיל)
אין 3 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג און עפּילאָג פון ד. ספּיוואַק
די הויפּטראָל אַ פּראַכטאַטיפּ פון מר. הייד און ד"ר דזשעקיל
דער קעניג פון די מאַסקעס דער יוד. לאָן שאַני
חיים סאַנדלער.
פּראָלאָג: ווער איז די פרוי וואָס שווייגט. 1 אַקט: די חתונה אין פלאַמען פייער. 2 אַקט: נאָך 12 ביינאַכט אויף די גאַסען קריפּלען־און פערזעהענישען. 3 אַקט: פון דער פערקריפּעלטער גרויסער וועלט צוריק אין קליינעם שטע־טעל. עפּילאָג: די פרוי וואָס שווייגט אויפ'ן נייעם וועג.
די פּיעסע פערמאָגט אַ סך חסידישע ניגונים אַ הסידישע טענץ ווי אויך בראַזיליאַנער און אַפּאַשען־געזאַנג און טענץ.
אייגענע קאָסטיומען! שיינע אויסשטאַטונג
בילעטען שוין צו בעקומען אַ גאַנצען טאָג אין קאַסע פון טעאַטער.

יודיש
קאַמעראַל־טעאַטער
אַלעע 1. מאַי 2.

מאָנטאַג 2 אַפּריל

ניסן תרצ"ד

זון־אויפגאַנג 5.10

זון־אונטערגאַנג 6.11

אויספאָדערונגען פון ארץ־ישראל

אין ארץ־ישראל־אַמט זענען דערהאַלטען גע־וואָרען אויספאָדערונגען פון ארץ ישראל פאַר פאָלגענדע פּערזאָנען:

הערמעלין מלכה, מינץ, פריידא און דבורה, טיבערג דוד, לאַסקער חוה, אברהם און אליעזר, האָכבערג חיה, לאה, דוד און הירש.

די דערמאָנטע דאַרפען זיך ווענדען אין פּאַלעסטינאַ־אַמט, שרודמייסקאַ 29 אין די ביוראָ שעה'ן (פון 10 ביז 1 פאַרמיטאָג) כדי צו ערלע־דיגען די רייזע־פאָרמאַליטעטען.

פון קרן־קימת לישראל
קאַמפּיין פאַר „כפר אוסישקין"

דער פּראָקלאַמירטער קאַמפּיין פאַר דער קאָלאָניזאַציע־אַקציע א. נ. פון מ. מ. אוסישקין ווערט אין אונזער שטאָט ווייטער ענערגיש פאָרט־געזעצט. אין דער זאַמלונג, אין וועלכע עס בע־טייליגען זיך די חשוב'סטע ציוניסטישע עסקנים פון שטאָט, האָט ביז איצט געגעבען פערהעלטניש־מעסיג זעהר גוטע רעזולטאַטען און ווי עס איז פאָראויסצוזעהען וועט דער קאָנטינגענט וואָס איז אַרויפגעלייגט אויף לאָדז פולשטענדיג געדעקט ווערען.

אויף דעם היינטיגען חול־המועד זענען מאָ־ביליזירט געוואָרען אַלע ציוניסטישע עסקנים, וועלכע וועלען אין משך פון די חול־המועד טעג מאַכען בעזוכען מיט'ן צוועק צו נעהמען תרומות פאַר'ן „כפר אוסישקין".

„איך גיי אַוועק, און לאָז מיר לויפען"...

(2) מאַריאַ טשיכאַצקאַ פון אַנדזשעיאַ 60 האָט עס געמאַכט פּראָסט און פּשוט:

זי האָט געזעהען, אַז זי קאָן נישט אויס־קומען מיט איהר מאַן, וויטאָלד'ן, אַז מען האַלט זיך, לא עלינו, אין איין אַרומקריגען, האָט זי עהערנעכטען, ווען וויטאָלד איז געווען ביי דער אַרבייט אין דער פאַבריק, צוגענומען אַלע ווערט־זאַכען און שטוב, דאָס וועש און בּיזשוטעריע, און — איז אַוועק.

ואיננה — מען זוכט זי און זי איז נישטאָ.

Dr. REICHER

פּאַלודניאָווע 28, טעל. 201-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג, סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען.

נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 5–8 אָוונט זונטאָג און חגאות פון 9–1 פאַרמיטאָג.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
פון זונטאָג, דעם 1־טען אַפּריל און ווייטערדיגע טעג!
גרויסער יום־טוב־פּראָגראַם:
דראַמע פון אומשטערבליכען שרייבער
סט. זשעראָמסקי
א. נ.
„די געשיכטע פון זינד"
אין די הויפּטראָלען די עקראַן־שטערנס:
K. Lubieńska
B. Samborski
J. Andrzejewska
און אַנדערע.
אויסערן פּראָגראַם:
„דער וואַלד דערצעהלט".
אָנהייב 4 נ"מ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

דער ארגאניזאציע און פראפאגאנדע רעסארט

אונטערן פארזיץ פון ה' קארא איז פארגע־קומען א זיצונג פונ'ם ארגאניזאציע און פראפא־גאנדע רעסארט ביי דער ציוניסטישער ארגאני־זאציע.

מגר. בראווערמאן רעפערירט וועגן דער טעטיגקייט פון דער קאמיסיע ביז איצט — זאגט דער רעפערענט — האט זיך די קאמיסיע פאר־נומען הויפטזעכליך מיט דער ארגאניזיר=ארבייט אויף די פעריפעריען פון דער שטאט („אגודת ציון", „דורשי ציון" — אויף אלטשטאט, „בני ציון" — ראיאן פון גייערס-מארק). די קאמיסיע דארף זיך אבער פארנעהמען אויך מיט'ן צענטר. עס דארף פערשטארקט ווערן די קולטור-און פראפא־גאנדע-ארבייט פון דער ארגאניזאציע און צו דעם צוועק מוז אקטיוויזירט ווערן די ציוניסטישע אינטעליגענץ.

נאך א דיסקוסיע אין וועלכער עס נעהמען אנטייל די ה"ה: קארא, מגר. ראגאזשינסקי, מי־כעלזאהן, שאפירא, מגר. שטעקעל, ווידאווסקי ווערען אנגענומען פאלגענדע בעשלוסען:

1) צוזאמענצורופען אויף מיטוואך אוועגד א בעראטונג פון ציוניסטישע עסקנים כדי צו שא־פען די נעפלאנטע אקטיווע גרופע ביי דער ציו=ניסטישער ארגאניזאציע, 2) בעניצען די פארלע־זונגען פון פאלקס-אוניווערזיטעט און צו דעם צוועק ווערט בעשטימט א קאמיסיע פון די ה"ה: בראווערמאן, ראגיזינסקי, ראטקאפף און רינגארט און 3) שאפען א קאמיסיע וועלכע זאל אויסאר־ביטען א טעטיגקייטס-פלאן פאר די עקזיסטירענדע ציוניסטישע אפטיילונגען אויף די פעריפעריען פון דער שטאט. אין דער קאמיסיע געהען אריין די ה"ה: קארא, מגר. שטעקעל, טעמפעלהאף, ליפעל, ראקאוויטש.

דאס לאבאראטאריום פון דער סאציאלער פערזיכערונגס-אנשטאלט

וואס האט זיך לעת עתה געפינען אין דער צענ־טראלע אויף וואולטשאנסקא 225, ציהט זיך דעם 3 אפריל אריבער אין קריין=שפיטאל פון דער אנשטאלט אויף זאגאיניקאווא 22.

די גרעסטע אטראקציע פון סעזאן

זאלען זיין די מארען=און=איינקויפס=רעווי, ארגאניזירט דורכ'ן זשורנאליס־טען-סינדיקאט

אויסערגעוועהנליך־אטראקציאנעל זאגט צו צו זיין די גרויסע מאדען־רעווי און דאס פראגראמען פון איינקויפען, ארגאניזירט דורכ'ן זשורנאליסטען־סינדיקאט.

די לאדזשער זשורנאליסטען גרייטען צו צום ער־שטען מאל אזא אימפרעזע, מיט אזא גרויסען פער־נעהם, וואס וועט זיכער ווערען די געשעהעניש פון טאג אין דעם אינדוסטריעלען, האנדעלס און ארטיס־טישען לעבען אין לאדז.

די גלענצענדע רעוויו וועט פארקומען אין פיל־הארמאניע דעם 22 אפריל ה.י. 12 א זייגער ביי טאג.

אנמעלדונגען פון פירמעס ווערען אנגענומען דורכ'ן לאדזשער זשורנאליסטען־סינדיקאט (פעטרי־קאווער 121) טעגליך פון האלב זיבען ביז האלב אכט אין אוונט, טעלעפאן 187-40.

KABARET-DANCING

TABARIN

Narutowicza 20.

אלע טרעפען זיך יום-טוב אין דעם פריילעכסטען און ביליגסטען

Kabaret - Dancing

אויף דעם נייעם סענסאציאנעלען אטראקציע = פראגראם.

פון 10 ביז אין דער פריה

גרויסער קאבארעט=פראגראם

ספעציעלע

קאנסומציע אויף פסח פרוכטען, נור 1 זלאטע.

קלאנג=קינא „ROXY"

20 נארוטאוויטשא 20

פון היינט דעם 1=טן טאג חול המועד פסח

ווערט דעמאנסטרירט דער פרעכטיגער רעדענדיגער און זינגענדיגער יודישער פילם

מאריס שווארצ'ס

גרעסטע שאפונג

יזכור

מיט פרעכטיגע יודישע נגונים און מוזיק

מיט דעם בעריהמ־טען יודישען סטאר **מאריס שווארץ** אין דער הויפטראל

עס נעהמען אויך אנטייל די קינסטלער פון זיין קונסט=טעאטער אין ניו=יארק ווי:

בערטא גערסטען — בן אדלער

אסקאר בערג — ו. גאלדפאדען

לאזאר פריד — אננא אפעל

טענען האלץ — בינא אבראמאוויטש א.אנד.

„יזכור"

איז א בילד פאר אלט און יונג און קיינער טאר עס נישט פערפעהלען צו זעהן!

היינט — קאנצערט פון יודישער מוזיק אין „הזמיר"

היינט אוונד ארדענט איין דער היגער „הזמיר" אין אייגענעם לאקאל א קאנצערט פון יודישער מוזיק.

אין פראגראם פון קאנצערט געהען אריין א רייה שאפונגען פון די בעקאנטע קאמפאזיטארען: ליאוו, זילבערק, געלבארד, ענגעל, זאקס, זשיטא־מירסקי, פריביק, מילנער, בענסמאן, שאליט א. א.

אין קאנצערט נעמען אנטייל דער געמיש־טער כאר, ארקעסטער און א רייה סאליסטען פון „הזמיר".

מיט'ן קאנצערט פיהרט אן דער אין אונזער שטאט בעליבטער קאמפאזיטאר און דיריגענט פראפ. י. זאקס, וואס איז אגב א געניגענדע גא־ראנטיע, אז דער קאנצערט וועט שטעהן אויף א געהעריגען מוזיקאלישען ניוואַ.

עס איז פאראויסצוזעהן, אז דער היינטיגער קאנצערט, וועלכער איז געווידמעט נאר יודישער מוזיק, וועט אדורך מיט א געהעריגען ערפאלג.

די ערעפענונג פון 2 וויכטיגע בילדער אויסשטעלונגען אין לאדז

בעכטען, זונטאג, איז פארגעקומען די ערעפנונג פון צוויי בילדער - אויסשטעלונגען פון בעקאנטע לאדזשער קינסטלער: די ערשטע פון ה. בארטשינסקי, וואס האט זיך שוין קונה שם געווען ווייט אין דער וועלט, די צווייטע פון די בעקאנטע מאלער טוביה און אהרן האבער. ביידע אויסשטעלונגען געפינען זיך אין דערזעלבער גאס 6־טער שטיפקען אין שכנות איינער פון דער אנדערער, זענען אבער אין אינהאלט ווי צוויי בעזונדערע וועלטען:

ביידע אויסשטעלונגען האבן סיי אויף די קינסטלער סיי אויף די צאהלרייכע בעזוכער געמאכט א שטאר־קען איינדרוק, די בעכטיגע ערעפנונגען זענען געווען ממש אן איבערלעבעניש אין די קינסטלער קרייזען אין לאדז.

בארטשינסקיס אויסשטעלונג געפינט זיך אויף 6־טע שטרפיען גאס 2, און האבערס — גומר 4.

רעוויזיאניסטען אנגעהויבען זייער פעטיציע-אקציע אין לאדז

שבת האבען די היגע רעוויזיאניסטען אנגע־הויבען זייער פעטיציע-אקציע ביי אונז אין שטאט.

די אקציע איז געעפענט געווארען 9 א זיי־גער אינדערפריה מיט א צוג איבער די גאסען: 6 שערפיען, אל. קאשטשושקי, זאכאדניא, אגרא־דאווע, פולנאצנא, וואלבארסקא צו דער אלטשטא־טישער שוהל.

אינ'ם צוג האבען זיך בעטייליגט: ברית „הצוהר", „ביתר", „ברית החייל", „ברית ישורון" „מנורה", „קדימה", „השחר", „החלוץ המרכזי" און „עקיבא" בראש פון צוג איז געגאנגען דער רעוויזיאניסטי־שער ועד הערוני".

אויפ'ן שוהל=הויף זענען בעת די הפסקות ביים דאווענען אפגעהאלטען געווארען 2 מיטינגען, פאר'ן גרויסען עולם האבען געהאלטען רעדעס וועגען דער רעוויזיאניסטישער פעטיציע=אקציע די ה"ה איגוש. עפפרן, נירענבערג און אנדערע, נאכדעם זענען פארגעלעגט געווארען רעזאלוציעס צו שטיצען די פעטיציע.

נעכטען זונטאג האבען רעוויזיאניסטישע רעדנער אין איינעגע היגע שוהלען געהאלטען רעדעס וועגען דער פעטיציע.

היינט קאנצערט

פון מארצעלי גויטלער און יאדוויגא הענערט אין פילהארמאניע

היינט, מאנטאג, 4 באכמיטאג קומט פאר אין פילהארמאניע זאל איין איינציגער קאנצערט מיט דער בעטייליגונג פון אונזער בן עיר דער 14־יעהריגער טאלאנטפולער פידלער מארצעלי גוימילער.

מארצעלי גוימילער, נישט קוקענדיג אויף זיין יונגען עלטער, האט ער זיך ערווארבען אין אזא קורצע צייט א גרויסען רוהם צווישען די פידעל־ווירטואזען. דאס איז דאך א דאנק זיין גרויסע פעהיגקייט און הערליכע טעכניק איז ער געווארען לאוריאט פון ווארשא בעקומענדיג דעם ערשטער פרייז א.נ. סט. בארצעוויטש, אין היינטיגען פרא־גראם וועט דער יונגער קינסטלער אויספיהרען די שאפונגען פון: טארטיני „סאנאטא אמאל", וויעניאווסקיס פידעל־קאנצערט „דעמאל", קאכאנסקיס „געזאנג ראקסאני", פאגאניניס „סענאטא" און סאראסאטיס „ציגיינער־ווייזען".

אין היינטיגען קאנצערט נעהמט אויך אנטייל צום ערשטען מאל אין לאדז די הערליכע זינגעריך יאדוויגא הענערט וועלכע וועט אויספיהרען די שענ־סטע פערל פון געזאנג ליטעראטור

ערפאלג פון „מזל=טוב מאמע" אין „פילהארמאניע"

היינט מאנטאג 9 אוונד ווערט געשפילט „מזל-טוב מאמע" צום צווייטען מאל מיט די בע־רימטע אמעריקאנער סטאר'ס מעי שיינפעלד, אויר־ווינג דושייקאבסאן און דעם ניי-אנגאזשירטען ארטיסט און זינגער יעקב זוצאנאוויטש אין די הויפטראלען.

פון יודישען „קאמעראל-טעאטער"

אין יודישען „קאמעראל"־טעאטער אל. 1 מאי 2, ווערט צוליב יום־טוב געגעבען די פרעמיערע „מו־ביש דער קריפעל" מיט חיים סאנדלער חנה לעווין און ראזא סאנדלער אין די הויפטראלען.

היינט מאנטאג ווידערהאלונג פון דער פרע־מיערע. ס'ווערט געשפילט 3 מאל: 12 פארמיטאג, 4 נאכמיטאג און 9 אוונט.

פון „אראראט" אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

היינט מאנטאג שפילט דער „אראראט" 3 פארשטעלונגען אנפאנג 4 נאכמיטאג 7,45 און 10 אוונד.

DR. MED. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

שמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאג און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער- שוואכע-בעהאנד-לונג און סעקסועלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בעזונדער פאר אונבעמיטעלטע - לעטשניצע-פרייזען.

שרעקליכער זעלבסטמארד פון א יודישען יונגערמאן

בעטען איז אויף זשעראמסקיעגא 45, פארגע קומען א שוידערליכער זעלבסטמארד, וועלכער האט אויפגעטרייסלט די גאנצע געגענד.

ארום 4 א זייגער באכמיטאג איז פלוצלונג אַרויסגעשפרונגען פון פענסטער פון פירטען שטאק א יונגער מענש, וועלכער איז געפאלען מיט א צו־שמעטערטען שארבען אויפ'ן ברוק.

די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט פעסטגע־שטעלט דעם טויט פון זעלבסטמערדער.

ווי די אויספארשונג האט ווייטער פעסטגע־שטעלט איז דער זעלבסטמערדער דער 22־יעהריגער ירחמיאל משה לעדערמאן.

לעדערמאן האט זיך א לענגערע צייט געפינען אין גרויסער נויט, און עס האט איהם דערפיהרט צו א נערוועז־אויפטרייסלונג.

דעם שרעקליכען זעלבסטמארד איז ער בעגאנ־גען וואהרשיינליך אין א צושטאנד פון א נערוועזן דעפרעסיע.

מיט דער לוויה פערנעהמט זיך חסד של אמת.

נייע פערוואלטונג פון אפטייקער־פעראיין

די טעג איז אין אייגענעם לאקאל אויף גלובנע 50 פארגעקומען די יעהרליכע פערזאמלונג פון דער פוילישער אלגעמיינער פארמאצעווטישע געזעלשאפט (אפטייקען־אינהאבער).

נאכ'ן בעריכט און ארומרעדען א רייה אינערליך־ארגאניזאציאנעלע פראגען, איז אויסגע־וועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג, און אויך ארומגערעדט געווארען בפרוטיות די פראגע פון די הכנות צום יובילעאום פון דער געזעלשאפט, וואס איז בעשטימט אויפ'ן 11 און 12 מאי ה. י.

עס איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיטעט פאר'ן צוזאמענפאהר און יובילעאום, בראש מיט דעם פעראיינס־פערזיצער א. שימאנסקי.

אין דער פערוואלטונג זענען אריין: שימאנ־סקי, האמבורג, ריטעל, רעמבעלינסק, סיימיצקי און מיכאל ראזענבלום.

רעפעראט פון דעפוטאט יאן וואלעווסקי

די לאדזער אפטיילונג פונ'ם לעגיאניסטען־פעראבאנד ארדענט איין פרייטאג דעם 6 אפריל ה. י. אין זאל פון פילהארמאניע א פארלעזונג פון דעפ. יאן וואלעווסקי א. ד. ט. „פוילען אין דער איצ־טיגער איבטערנאציאנאלער סיטואציע".

בילעטען צום פרייז פון 50 גראשען ביז 1,50 צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

די בילדער־אויסשטעלונג פון פראפ. שימינסקי

אויף פעטריקאווער 97 געניסט אויך ווייטער פון גרויסען און פערדינטען ערפאלג.

אויף דער דאזיגער אויסשטעלונג געפינען זיך העכער הונדערט אקוואַרעל — פייזאזשען, פון פוי־לישען ים, פון פאריז און א רייכע קאלעקציע בלומען.

די דאזיגע אויסשטעלונג וועט זיין אפען עטליכע טעג און בעזוכען קען מען זי פון 10 פריה ביז 10 אווענד, איינגאנג 25 גראשען.

ארטאפעדישער אנשטאלט

גראטעזען, גארסעטען, אר־טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט־פוס־איינלאגען בעבען פוס־שמערצען אלס נאך גיפס־אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז־קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145 טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אוו.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

(פריהער „Teatr Miejski")

ציגעל־גאס 27, טעל. 112-25

ד״ר. דוד צעלמייסטער פרעזענטירט דעם טעאטער

„אראראט"

קינסטל. אנפ. מ. בראדערזאן.

היינט, מאנטאג,

3 פארשטעלונגען 3 אנפאנג 4 נאכמיטאג, 7.45 און 10 אווענד

פון רעוועלאציע־פראגראם א. נ.

הימל, עפן זיך!...

איז 2 טיילען. 16 בילדער מיט א פראלאג און עפילאג

רעזשיסירט פון

ש. דזשיגאן און י. שומאכער

קאנפעראנסיע:

וול. גאדיק

אונזער קינסטלער־אנסאמבל דורך א. ב.

בירנבוים דוד, בערגמאן יואל, גא־דיק וול., גאלדשטיין שמואל, דאלסקא מרים, דזשיגאן שמעון, מארו רוט, לעווי־בראווסקא רייזעל, שיינע מרים, שומאכער ישראל, שווארצשטיין בער.

בילעטען צו בעקומען פון 11 ביז 2 און פון 5 נאכמיטאג.

מחברים:
אווערטשענקא
בראדערזאן
קולבאק
פלאטנער
לוסטיגער פעסימיסט

מוזיק:
ד. בייגעלמאן
א. בייגעלמאן
ה. רובין

דעקאראציעס:
א. ליבערמאן
ב. קוצעוויטש

מוזיק־ליימונג: הערץ רובין
בינע־ליימונג: ב. שווארצשטיין
אדמ.־ליימונג: ב. גאדיק און מ. קאן.

ראדיא־פראגראם

מאנטאג, דעם 2־טען אפריל 1934

9 צייט־סיגנאל, 9,05 גימנאסטיק, 9,25 גראמאפאן, ידיעות, 10 הויזווירטשאפט, 10,05 גאטעסדינסט, 11,57 צייט־סיגנאל, 12,10 ידיעות, 12,15 מוזיק, פריהמארגען, פעליעטאן, 2 רעפע־ראט, 2,20 מוזיק, 2,50 אוידיציע, 3,20 רעפאר־טאזש, 4 אוידיציע פאר קינדער, 4,30 אריעס פון לידער, 4,50 ליטעראַרישע פערטעלשעה, 5,05 אוידיציע פון לעמבערג, 5,45 גראמאפאן, 5,55 געזאנג־רעטשיטאל, 6,20 זעלנערישע אוידיציע, 6,45 רעפעראט, 7,05 פערשידענעס, 7,30 פע־ליעטאן, 7,45 רעפערטואר פון די טעאטערן, קא־מוניקאט פון לאדז, 7,52 גראמאפאן, 8 טראנס מיסיע פון ווילען, קאמוניקאט, ידיעות, 11 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ־מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

11,20 וויען — סימפ. קאנצערט, 5 מיי־לאנד — מוזיק־פעסטיוואל, 8 אפערעטקע פון שטרויס, 8 שטוטגארט — אפערע, 8 מאסקווא — מוזיק, דראמע, 8 בוקארעשט — סימפ. קאנצערט, 8 שטאקהאלם — אפערעטקע, 9 מיילאנד — פידעל־קאנצערט.

יודען געדענקט!

היטלערישע באנדעס פייניגען אייערע ברידער אין דייטשלאנד

אייער געוועהר געגען זיי איז באיקאט אויף סחורות פון דייטשלאנד!

פון די פוילישע טעאטערס

אין שטאטישען פוילישען טעאטער ווערט היינט געשפילט 12 בייטאג „פינאקיא", 4 נאכמיטאג און אין אווענד — „טאווארישטש".

אין פאפולארע טעאטער ווערט היינט נאכ־מיטאג און אווענד געגעבען „שושנה די צנועה".

מעלדונג

רעליגיעזע ארגאניזאציע „חשמונאי" על ידי איגוד הציונים המדינתיים (יודענשטאט־פארטיי) לאדז, פעטריקאווער 64 (לאקאל פון פטאשניקס שול).

היינט מאנטאג אי דחה"פ (2[4) פינקטליך 8.30 אווענד קומט פאר א רעפעראט פון בעקאנטען העברע־אישען שריפטשטעלער ד"ר יעקב כהן (ווארשע) א. ד. ט. „דער קאמף אין ציוניזם" (אין דער יודישער שפראך). ארייגאנג פריי. 1311.

הויז־פערוואלטונגען

אין בערלין

ערלעדיג איך פאכמעניש און רעיעל. כ'פערנעם זיך אויך מיט פער־קויף און אויסטויש פון הייזער אין בער־לין אויף ענטשפרעכענדע אביעקטען אין פוילען. אויף דער דורכרייזע אין לאדז. ביי נ. ווינאגראד, פיעטריק. 60. נעם אן פערזענליך יעדען טאג צווישען 1–11 און 6–8 טעל. 120-14.

צום פריהלינג

בעזיצט דעם גרעסטען אויסוואהל פון דער נייעסטער אינ־ און אויסלענדישער קאסמעטיקע, ווי: פערפומען, פודערן, טואלעט־זייפען, קרעמען, זעמטליכע קעל־נישע און בלומען־וואסערן

די איבעראל־בעקאנטע

קאנקורענץ־פערפומעריע פון

J. DRUKIER

5 ZAWADZKA 5, tel. 175-92

בעמערקונג: פאר ענגראסיס־טען בעדייטענדער ראבאט.

בעזוכט מיין פערפומעריע און איהר וועט זיך איבערצייגען.

„הימעל עפען זיך"

די נעכטיגע ערשטע פרעמיערע אין „אראראט"

ליישונג: משה בראדערזאן

די בעגייאונג פון „אררט" אין לאדז איז געקו־מען מיט א גרויסער איבעראשונג. דער אנסאמבל האט אנגעהויבען צו שפילען אין א גרויסען, מאדער־נעם בנין, אויף א גרויסער איראפעאישער ביהנע, מיט פיל ליכט און אלע בעקוועמליכקייטען. ס'איז אפגעטון געווארען די קללה וועגן „אררט" האט זיך געדארפט שטופען אין זאלען און טעאטערס, וועלכע האבען בישט דערלאזט פונאנדערצווויקלען די מעג־ליכקייטען, אויף וועלכע דאס דאזיגע טעאטער האט זיך שוין געקענט ערלויבען אין די צייטען פון אויפבליה.

זיכער שפילט די „אויפמאכונג" א גאר גרויסע ראל, אפשר א גאנצע העלפט פון אלגעמיינעם איינ־דרוק מוז מען צושרייבען דעם טעאטער־זאל, ביהנע, דעקאראציע און ליכט. דאן קומט דאס מאטעריאל, מיט וועלכען מ'קען זיך ברייט פונאנדערלייגען, און ברייוות אויסנוצען.

האט טאקע דער „אררט" געוואלט שוין איין ער־שטען פראגראם „הימל עפן זיך" געוואלט אויסנוצען אלע מעגליכקייטען, עפעקטען און טעאטער־טריקען, כדי צו ווייזען דעם פארטשריט און די גרויסע מעג־ליכקייטען.

וואס איז וויכטיג איז דאס, אז די ערשטע פארם פון „אררט" איז ווייטער געבליבען, ביין, דאס איז נישט גאנץ ריכטיג. סיי בראדערזאן און סיי די רע־זשי איז אפגעטרעטען פון דעם עקסטען מאדערניזם, וועלכען מ'האט אין אנהויב אריינגעפיהרט און מען האט ביסלעכווייז דאס אנגעהויבען צו פערבייטען מיט רעאליזם, ווי ס'איז איבעריגענס אומעטום.

צי איז דאס גוט אווי? אפשר יא, פערשטעהט זיך, אז נישט פאר די, וועלכע האבען פרעטענזיעס צו דער וועלט" באר פאר אלע ערנסטע און עהרליכע טעאטער־צושויער, וועלכע ווילען א גוטען טעאטער פון קליינקונסט אדער גרויסקונסט.

אלזא, אהן איבריגער מאדערניזם, אהן שום קארקבערעכענ'שע עקספערימענטען, באר א טעאטראל קינסטלערישען צוגאנג צו דער זאך, אנ'ערנסטע ווי־לען און גרויס אנשטרענגונג פאר ציכטיגקייט, שען־קייט און פערבעהם. דאס איז דער ערשטער פרא־גראם פון „אררט".

זעכצעהן גרויסע נומערן — דאס איז אביסעל צופיל, ווייל ס'קען בישט ארויסקומען קיין גאנצעס, קיין איבהייטליכעס, פון צייט צו צייט פאלט אריין א נומער וועלכער קלעפט זיך נישט צו דעם גאנצען און וואלט מיט דעם גרעסטען ערפאלג איבגאנצען גע קענט ארויספאלען.

אויב מ'זעהט איין נומער נאכן אנדערן קען נישט זיין קיין אנד. שטאפירונג ווי גוט, בעסער ווי גוט, ווען „רעגענבויגען", „קוואַ־קוואַ־קוואַרטעט", „שטערן טאנגא" און אנדערע נומערן זענען גוט, זענען א „חזיר א האר אויסגעריסען", „בייגעל הענדלער", „דער פיפיגער אגענט" א. א. — בעסער אין „יודעי פליהען אייי דער „סטראטאספערע" שוין גאר גוט.

ס'הענגט אין דעם פראגראם מיט גוטען וויץ, פיינעם טעקסט און איבהאלט.

דער מאנאלאג איז זעהר און זעהר גוט.

מיט א כיוון האבען מיר נישט אנגערופען קול־באקס נומער „צו א ביי לעבען", פלאטנערס „ליידיגע הענט" און בראדערזאנס „א פריהלינג גייט", דאס זע־בען די סאציאלע נומערן אהן וועלכע קיין שום „אררט" פראגראם טאר זיך נישט בעווייזען. דאס איז די שעהנע טראדיציע פון דעם טעאטער, ביי וועל־כע מען מוז זיך האלטען, דאס קומט אין בעטראכט סיי אין אנסאמבל־שפיל. סיי אין די סאלא־נומערן, דאס איז די לעקציע פון ערציהונג אין דער שול פון טעאטער.

די „אררט"־אקטיארען זענען געווארען רייף און גאנץ. דאס מוז מען מודה זיין נאך דייער לאנגער אפ־וועזענהייט פון לאדז. „אררט" האט נאך די מעלה, וואס דאס טעאטער הויבט אן צו ווערען א פארשול פאר יונגע אקטיארען. שוין לאנג בעקלאגען מיר זיך אויף דעם וואס ס'פעהלט ביי אונז דער צו־וואוקס פון יונגע איבטעליגענטע אקטיארען, זיי שטא־רען זיך נישט צום יודישען טעאטער און ווערען פאר אונז פרעמד. „אררט" איז איצט געווארען די דאזיגע שול, דורך וועלכע די יונגע ערנסטע אקטיארען געהען אדורך און פערשטארקען אנדערע יודישע טרופעס.

גאדיק אלס קאנפעראנסיער שאפט דעם קאנ־טאקט צווישען אקטיאר און פובליקום. ער פערבינדט דעם פראגראם, ער מאכט פרעהליך, ער קען דער־צעהלען א וויץ, אבער... צי קען מען נישט געפינען קיין אנדער מאטעריאל דאס צו טון?

די רעזשי א פיינפיהלענדע און א גוטע, די דע־קאראציעס צוגעטראכט אהן איבריגען לוקסוס, אבער די מוזיק פון ד. בייגעלמאן, ה. רובין און א. בייגעלמאן — גוט, דער ארקעסטער אונטער דער אנפיה־רונג פון הערץ רובין — קארעקט.

און וואס דארף מען מעהר? דער עיקר: נישט דער „אררט" האט אונז נישט ענטוישט, באר האט אונז פערפעסטיגט אין אונזער איבערצייגונג, אז דאס איז אנ'ערנסטער גוטער טעאטער.

י. דאנקין.

שרפות פון א קורץ-שלום

ענטשטעהען פון שלעכט פערזיכערטע עלעקטרישע אינסטאלאציעס

די פערזיכערונגען דורך „קארקען" זענען א פיקציע און די סיבה פון פארפאלען. דער איינציגער שוץ פון אייער אינסטאלאציע פון קראפט און ליכט זענען אונזערע

אויטאמאטישע אויסשאלטערס

א גוטע מיינונג פון מיליטערישען אינסטיטוט פאר אינזשעניריע-פארשונגען. — טויזענדער רעפערענצען. — שיצט אייער לעבען און פערמעגען!!! אונזערע אינזשענירען וועלען אייך געבען אומזיסטע עצות.

פאבריק פון עלעקטרישע אפאראטען

S. Kleinman i Synowie, Warszawa.

Przedstawicielstwo w Łodzi Inż. W. Dawidowicz, Łódź, Zielona 10a. tel. 219-87.

PRIMO CARNERA, MAX BAER, JACK DEMPSEY היינט פרעמיערע!

ווי אויך דער רייצענדער שטערן MYRNA LOY אין דער גרויסער ליבעס-דראמע פון פערליבטע הערצער

„באקסער און דאס מיידעל"

אויסער'ן פראגראם: די געשעהענישען פון דער לעצטער מינוט

קלאנג-קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום

מ. שאץ

לאדז, פעטריקאווער 37.

פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א.א.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

ווינטיג פאר דאמען

נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגען מאכט די עלטעסטע

היטען

אויף גאנץ נייע און אויף נייע היטען צו 3 50 געדענקט די אדרעס

Modystka „TOLA"

23 Żawadzka 23

II wejście parter.

Obowiązkiem każdego

przemysłowca, kupca, rzemieślnika, konsumenta i miłośnika sztuki

jest zwiedzenie

Wystawy Ruchomej

Prób i Wzorów Przemysłu Krajowego

w Łodzi,

AL. KOŚCIUSZKI Nr. 15, tel. 144-77

Wystawa otwarta codziennie od 9 — do 21-ej.

Wstęp dla dorosłych 49 gr. dla młodz. szkoln. 25 gr.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנאנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

א קעטלערין אויף אנ'18-צר מאשין ווערט פון זאפארט געברויכט פולנאצנא 19 ביי גאלאר.
1296

א מענער-בשטעלטער שניידער, וואס זאל קענען צושניידען און פאסען אין א מאגאזין. צו ערפאהרען גלובנא 9 ביי וועקסלער.
1309

פערשידענעס

נוצט אויס די געלעגענהייט 300 טוך ריין-פודער אלע פארבען צום פרייז 2 זל. א טוך איז פון זאפארט צו פערקויפען. אדרעס צו ערפאהרען אין אדמ.

א קרעדענס, א העלע, געשניצטע אין גוטען צושטאנד איז פרייזווירדיג צו פערקויפען, פילסודסקיעגא 76, וו. 11, פראנט, פון 2–3.
1305

Motory

na 3000 volt, **30, 20** koni mechanicznych (fabr. A. E. G. i Pöge) i szereg mniejszych nisko napięciowych motorów okazyjnie do sprzedania.

Inż. J. Reicher i Ska

Południowa 28, tel. 21=000.

איך זוך א שותף מיט געלד צו א געשעפט. מעלדען זיך ביי מענדל ראזענבערג, פיעטריקאווער 14.
1300

צוגענגליך צו פערקויפען א נייע ספר-תורה. צו ערפאהרען ביי ח. פייגענבוים פאלודניאווא 23 פון 2–3.
1302

א טיכטיגער חזירער און וואיאזשאר זוכט א פאסטען אויף ביליגע בעדינגונגען. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „וואיאזשאר".
1283

אין צוויי וואכען צייט ווערט איהר ביי מיר א צושניידער פון „הענדשקעס" פאר עפעס צוצאהלען. אפערטען פאר „הענדשקעס".
1260

ראקאלען!

צו פערמיטען א פראנט-קעלער-וואוינונג מיט וואסער און עלעקטריע 2 בעקוועמסטע איינגענג, זשעראמסקיעגא 17. ערפאהרען ביים וועכטער.
1295

א בעסערע פאמיליע זוכט 2 אנשטענדיגע יונגעלייט אויף לאזשי. צו ערפאהרען בושעוסינער 13 וו. 46.

אהן אפטרעט-געלד וואוינונגען אלער ארט, געוועלבער, געשעפטס-ביורא און פאבריקס-לאקאלען, ווי אויך מעבלירטע צימערן מיט און אהן קיך-בענוצונג, עמפפעהלט דאס אין לאדז בעקאנטע ביורא „Lokumpol" Piotrkowska 55, tel. 117=67.
1299

א שטוב מיט א קיך 1 שטאק מיט בעקוועמליכקייט אהנע אפטרעט-געלד פיעטרקאווער 294 זאפארט צו פערדינגען.
1255

וואוינונגען געטיילט, איבערגעבארייט, פון גרויסע אויף קלענערע, ווי 1, 2, 3, 4, 5, שטיבען און קוכען מיט אלע בעקוועהמליכקייטען אין צענטרום שטאט אהן אבטרעט-געלד, ווי אויך מעבלירטע צימערן מיט בעזונדערע איינגענג אויף מאנאטליכען דירה געלד, געוועלבער, געשעפטען און פאבריקס-לאקאלען, דינגט אין פערדינגט. הייזער, ווילעס, פלעצער, קויפט און פערקויפט יעדער נאר דורך דער איינציגער פערמיטלונגס ביורא „פאלאנרוך" וואס ערלעדיגט פינקטליך און סאליד.

Biuro „Polońruch" Piotrk. 81 w podw., tel. 132-01.

טעגליך פון 9 פרי ביז 8 אוונד

פרייע פאסטענס

א קוואליפיצירטער ריכטעווער ווערט פון זאפארט נעברויכט ביי מישליבארסקי גלובנא 31
1301

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע וואלינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129=45

נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr.

Szymon Grinberg

פילסודסקעגא 55

טעל. 168=58

נעמט אן פון 10 — 12 פרי און פון 4.30 — 6.30 אוונד.

Dr. med.

Ignacy Grynberg

ספעצ. פאר אינערליכע קראנקהייטען

צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15

נעמט אן פון 6 ביז 7 אוונט.

Dr. med. D. OAJSKOPF

אינערליכע קראנקהייטען ספעציאליסט פון מאגען, דארם און לעבער, רענטגען

האט זיך איבערגעציזען אויף פיעטריקאווער 101, טעל. 114-82.

עמפפאנגט פון 4—7 אוונד.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף ברוכען, ביי מענער, פרויען און קינדער, אלערלעי קאליקעס פון גוף, הויקערס אהן פיס און הענד.

ברוכלייַדענדע פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם פיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעלע גומענע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט היילען שנעל און געזונטיגע; זיכער דעם שהערסטען און פערעלטערטסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייטונגען (ביין-שווינדזוכט) ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאט-פיס, קינסטליכע גומענע פיס און הענד, ווי אויך ספעציעלע ארטאפעדישע באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציע.

אכטונג! זייט דעם 1-טען אקטאבער 1933 ווערען אלע קראנקע אין מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט / 30-יעהריגע פראקטיק און פולע גאראנטיע! ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

מיר נעהמען אויך אן סטרויכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

ערמעסיגטע פרייזען!

דאנקזאגונג.

היערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען און הערצליכסטען דאנק דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, בעוואוסטער ארטאפעד. ספעציאליסט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פארטער, פראנט, פאר זיין גרויסע מיה און וואונדערבארע היילונג, וואס ער האט צוגעטיילט מיין 5-יעהריג מיבערלאך-קראנק טעכטעריל, וועלכע האט נישט געקאנט ארומגעהן און מעהרערע כירורגען האבען פערארדענט איינגיפסען יאהר צו ליגען אין גיפס. יעדאך ווי באר דער ספעצ. דיר. י. ראפאפארט האט נאר אנגעהויבען מיין געפעהרליך קראנק קינד צו בעהאנדלען, איז זי געווארען באמת געראטעוועט. מיט זיין פאכקונדיגע און צוועקמעסיגע אנגעלעגטע ארטאפעדישע הייל-גארסעט, איז מיין קינד אזוי געהיילט געווארען, אז זי בעווענט זיך אויסגעצייכענט און פיהלט זיך זעהר געזונד. פאר זיין פארטרעפליך בעהאנדלונג צו מיין קינד בלייב איך איהם אייביג פיל דאנקבאר.

(–) Herman Edward Lebrecht, Friedhofsverwalter

Łódź, Zgierska 127.

דער ארויגינעלער דאנק-בריף איז ביים רעיענט ראססמאן אין לאדז אונטער רעפ. נומער 2988 אין אויגוסט 1932 בשטעטיגט. (10)

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . . —60 . . . . . 4 .

נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . —18 . . . . . .

אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט, שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע חשוש — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצואצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טאן פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע, איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman